

Slatan-tomhais

Litearrachd agus Beurla

An t-Ògmhios 2017

Foghlam Alba Stiùireadh air cleachdadh Slatan-tomhais airson Measadh

Dh'ainmich [Aithris do Luchd-cleachdaidh a' Churraicealaim airson Sàr-mhathais \(CfE\)](#) (Lùnastal 2016) aig Foghlam Alba gur e an dà phrìomh stòras a tha a' cur taic ri luchd-cleachdaidh gus ionnsachadh, teagasg agus measadh a phlanadh:

- **Eòlasan agus Builean**
- **Slatan-tomhais**

Tha Slatan-tomhais a' solarachadh soilleireachd air na h-ìrean nàiseanta a thathar a' sùileachadh taobh a-staigh gach raon den churraicealam aig gach ìre. Tha iad a' mineachadh loidhnichean adhartais a tha glè shoilleir ann an litearrachd is Beurla agus àireamhachd is matamataig, agus tarsainn gach raon eile den churraicealam bho Thràth-Ìrean gu Ceathramh Ìrean (Ciad Ìre gu Ceathramh Ìre ann an Nuadh-chànanan). Tha iad a' dèanamh soilleir na dh'fheumas luchd-ionnsachaidh de dh'fhiosrachadh agus a bhith comasach a dhèanamh airson adhartachadh tro na h-ìrean.

Tha leasachadh sgilean mar phàirt iomlan de na Slatan-tomhais gus taic a chur ri barrachd tuigse cho-roinnte. Tha tuigse do sgilean agus an ìre gu bheil iad a' leasachadh a' toirt comas do luchd-ionnsachaidh ceanglaichean a thogail eadar an ionnsachadh làithreach agus an roghainnean dreuchdail agus cosnadh san àm ri teachd.

Tha slatan-tomhais a' tarraing còmhla agus a' grinneachadh raon fharsaing de stiùireadh measaidh a bh' ann roimhe (a' gabhail a-steach taobhan sònraichte de dh'ionnsachadh, de fhrèaman adhartais agus de dh'eisimpleirean le beachdan) mar aon phrìomh stòras airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta thidsearan is luchd-cleachdaidh eile air adhartas chloinne agus dhaoine òga tarsainn gach raon den churraicealam.

Tha slatan-tomhais a' cur taic ri conaltradh proifeiseanta mar phàirt den phròiseas riaghailteachd airson measadh a dhèanamh air far a bheil clann agus daoine òga nan ionnsachadh. Bu chòir slatan-tomhais airson litearrachd is àireamhachd an cleachdadh mar thaic do bhreithneachadh proifeiseanta thidsearan air coileanadh ìre. Ann an raointean eile den churraicealam, tha slatan-tomhais a' cur taic ri tidsearan agus luchd-cleachdaidh eile gu tuigse cho-roinnte a thaobh inbhean agus na h-ath cheumannan ann an ionnsachadh chloinne a chomharrachadh. Thig fianais air adhartas agus coileanadh bho mheasgachadh de stòran, a' gabhail a-steach:

- amharc ionnsachadh bho latha gu latha sa chlasrum, seòmar-cluiche no àrainn obrach;
- amharc agus ais-fhiosrachadh bho ghniomhan ionnsachaidh a tha a' gabhail àite ann an àrainneachdan eile, mar eisimpleir air a' bhlàr a-muigh no aig greisean gnìomhachais;
- obair-cùrsa, a' gabhail a-steach dheuchainnean;
- còmhraidhean ionnsachaidh; agus
- measadh iomlanach ùineach air a phlanadh.

Slatan-tomhais ann an raointean curraicealaim

Tha slatan-tomhais anns gach raon den churraicealam air an deilbh gu bhith sgiobalta agus ruigsinneach, le gu leòr de fhiosrachadh mionaideach airson nan inbhean a chonaltradh, a thathar a' sùileachadh mu choinneamh gach ìre den churraicealam.

Bu chòir do thidsearan agus luchd-cleachdaidh eile tarsainn ionadan tràth-ionnsachaidh is cùram-chloinne agus bun-sgoiltean tarraing air na Slatan-tomhais gus an t-eòlas, tuigse, sgilean airson ionnsachadh agus beatha is obair a mheasadh, a tha clann a' leasachadh anns gach raon den churraicealam.

Ann an àrd-sgoiltean, bidh Slatan-tomhais a' cur taic ri tidsearan speisealtach chuspairean ann a bhith a' dèanamh mheasaidhean làidir air adhartas luchd-ionnsachaidh agus na h-inbhean a tha iad a' coileanadh. Cuidichidh iad tidsearan gu a dhèanamh cinnteach gu bheil luchd-ionnsachaidh a' dèanamh roghainnean

iomchaidh agus gu bheil iad air an cur air adhart aig ìre iomchaidh airson Teisteanasan Nàiseanta san ìre as àirde. Seachainnidh seo eallach-obrach a tha tuilleadh 's a' chòir do thidsearan agus measaidhean neo-riatanach do luchd-ionnsachaidh. Mar eisimpleir, bu chòir do luchd-ionnsachaidh a bhith air Eòlasan agus Builean buntainneach na Ceathramh ìre a choileanadh mus tòisich iad air teisteanasan Nàiseanta 5. Bu chòir do sgoiltean cunntas cùramach a ghabhail air an seo nuair a thathar ag aontachadh roghainnean do ÀS4. Bu chòir Slatan-tomhais a chleachdadh airson cuideachadh leis na beachdachaidhean cudromach sin.

Litearrachd agus Àireamhachd

Ann an litearrachd agus àireamhachd, tha Slatan-tomhais a' cur taic ri breithneachadh proifeiseanta thidsearan a thaobh coileanadh ìre. Bidh breithneachaidhean proifeiseanta thidsearan air an cruinneachadh agus air am foillseachadh aig ìrean nàiseanta, ionadail agus sgoile. Tha e cudromach gu bheil na breithneachaidhean sin làidir agus earbsach. Cha ghabh seo a choileanadh ach tro riaghailteachd èifeachdach air planadh ionnsachaidh, teagaisg agus measaidh.

Tha coileanadh air ìre stèidhichte air breithneachadh proifeiseanta thidsearan, air a dheagh fhiosrachadh tro raon fharsaing de fhianais. Bu chòir Slatan-tomhais a chleachdadh airson ath-sgrùdadh a dhèanamh air an raon de fhianais a chaidh a chruinneachadh gus a dhearbhadh gu bheil an inbhe a bhathar a' sùileachadh air a coileanadh, agus gu bheil an neach-ionnsachaidh air:

- **leud** ionnsachaidh a choileanadh tarsainn an eòlais, an tuigse agus na sgilean mar a tha iad air am mìneachadh ann an Eòlasan agus Builean don an ìre;
- dèiligeadh cunbhalach math leis an ìre de **dhùbhlán** a tha air a mhìneachadh ann an Eòlasan agus Builean don an ìre agus air gluasad air adhart gu ionnsachadh aig an ath ìre ann an cuid de thaobhan; agus
- air **gnìomhachadh** a thaisbeanadh de na tha iad air ionnsachadh ann an suidheachaidhean ùra agus coimheach.

Chan eil e riatanach do luchd-ionnsachaidh maighstireachd a thaisbeanadh air gach taobh fa leth de dh'ionnsachadh taobh a-staigh Slatan-tomhais aig ìre shònraichte agus mus gluaisear air adhart chun na h-ath ìre. Ach, tha e cudromach nach eil beàrnan mòra sam bith ann an ionnsachadh chloinne is dhaoine òga nuair a thathar a' coimhead tarsainn nam prìomh eagraichean anns gach raon den churraicealam.

Planadh ionnsachadh, teagasg agus measadh a' cleachdadh nan Slatan-tomhais

A thuilleadh air [Aithris do Luchd-cleachdaidh a' Churraicealaim airson Sàr-mhathais \(CfE\)](#) bho Àrd-Sgrùdaire Foghlaim na Banrigh, An Lùnastal 2016, mu adhbhar agus cleachdadh Shlatan-tomhais, bu chòir do thidsearan agus luchd-cleachdaidh eile a' chomhairle a leanas a thoirt fa-near.

PRÌOMH THEACHDAIREACHDAN – DÈ NÌTHEAR	PRÌOMH THEACHDAIREACHDAN – DÈ NACH DÉANAR
<ul style="list-style-type: none"> • Iomradh a thoirt air na Slatan-tomhais iomchaidh mar thaic do bhreithneachaidhean air adhartas agus coileanadh chloinne is dhaoine òga air ìre ann an litearrachd agus àireamhachd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Seachain fòcas neo-riatanach air Slatan-tomhais fa leth a dh'fhaodadh toradh ann an cus measaidh no cus clàraidh air adhartas chloinne.
<ul style="list-style-type: none"> • Fàs eòlach air Slatan-tomhais raointean eile den churraicealam rè ùine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Seachain an riatanas air a bhith a' tional tuilleadh 's a' chòir de fhianais airson coileanadh luchd-ionnsachaidh a mheasadh.
<ul style="list-style-type: none"> • Slatan-tomhais a chleachdadh gus cuideachadh le dearbhadh a bheil luchd-ionnsachaidh a' dèanamh adhartas freagarrach a dh'ionnsaigh nan slatan-tomhais nàiseanta a thathar a' sùileachadh, agus am fianais a chleachdadh airson nan ath cheumannan dùbhlach ann an ionnsachadh, a phlanadh. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na tòisich a' dèanamh bhreithneachaidhean air ìrean curraicealaim anns na raointean uile den churraicealam – cùm ri litearrachd agus àireamhachd.
<ul style="list-style-type: none"> • Slatan-tomhais a dheasbad taobh a-staigh agus tarsainn sgoiltean gus tuigse cho-roinnte a ruighinn de na h-inbhean nàiseanta a thathar a' sùileachadh tarsainn raointean a' churraicealaim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na cruthaich dòighean mì-choltach no mionaideach air sgrùdadh no tracadh.
	<ul style="list-style-type: none"> • Na bi a' measadh Shlatan-tomhais fa leth. Planaig measadh ùineach is iomlanach air ionnsachadh chloinne is dhaoine òga.
	<ul style="list-style-type: none"> • Na comharraich, na sgrùd agus na lean Slatan-tomhais fa leth.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Èisteachd agus Labhairt	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha.</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn agus a’ cluich le pàtrain agus fuaimean cànan, agus is urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum.¹</i> LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</p> <p><i>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn agus a’ taghadh sgeulachdan is theacsaichean eile airson an coimhead, an leughadh no airson èisteachd riutha, agus ’s urrainn dhomh innse dè as toigh agus nach toigh leam.</i> LIT 0-01b / LIT 0-11b</p> <p><i>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn a-mach thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus theacsaichean eile, ag innse mo bheachdan ann an diofar dhòighean.</i> LIT 0-01c</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cluinntinn agus ag ràdh pàtrain de fhacail. • Cluinntinn agus ag ràdh facail ruitheamach agus a’ gintinn comhardadh bho fhacal. • Cluinntinn agus ag ràdh nan diofar fhuaimnean singilte a tha litrichean a’ dèanamh. • Cluinntinn agus ag ràdh coimeasgadh/fuaimnean litrichean a tha cothlamadh de litrichean a’ dèanamh. • Com-pàirteachadh gu gnìomhach ann an òrain, rannan agus sgeulachdan. • Taghadh sgeulachd no teacsaichean eile airson tlachd, a’ dèanamh feum den chòmhdach, tiotal, ùghdar agus/no dealbhadair. • Dol an sàs ann agus a’ gabhail tlachd à amharc, leughadh no èisteachd ri diofar theacsaichean, a’ gabhail a-steach sgeulachdan, òrain agus rannan, agus comasach air nithean is toil agus nach toil a roinn. • Dol an sàs ann an sgeulachdan agus teacsaichean ann an diofar dhòighean, mar eisimpleir, ath-innse/ath-ghnìomhadh air sgeulachdan agus/no cleachdadh phupaidean/phropaichean.
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt — airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri daoine eile no a’ dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite</p>	<p><i>Fhad ’s a tha mi ag èisteachd agus a’ bruidhinn ann an diofar shuidheachaidhean, tha mi ag ionnsachadh mo ‘thuras’ fhìn a ghabhail, agus tha mi a’ tuigsinn nas fheàrr cuin as còir dhomh bruidhinn agus cuin as còir dhomh èisteachd.</i> LIT 0-02a / ENG 0-03a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dèanamh oidhirp air turas mu seach a ghabhail nuair a tha iad ag èisteachd agus a’ labhairt ann am measgachadh de cho-theacsan. • Dèanamh oidhirp air cànan bodhaig iomchaidh a chleachdadh nuair a thathar ag èisteachd ri càch, mar eisimpleir, glacadh sùla. • Ag èisteachd agus a’ freagairt chàich ann an dòigh iomchaidh. • A’ faighneachd cheistean agus a’ freagairt cheistean bho chàch gu buntainneach. • A’ leantainn agus a’ toirt stiùireadh sìmplidh. • A’ roinn bheachdan le luchd-èisteachd nas fharsainghe, mar eisimpleir,

¹ Tha na h-eòlasan agus builean litearrachd a tha mar uallach air luchd-teagaisg uile, a’ nochdadh ann an clò eadailteach.

Èisteachd agus Labhairt	ionnsachaidh		<i>buidheann no clas.</i>
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a’ coimhead agus a’ bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh	<i>Tha mi ag èisteachd no a’ coimhead airson fiosrachadh feumail, agus tha mi a’ cleachdadh seo gus taghaidhean a dhèanamh no rudan ùra ionnsachadh.</i> LIT 0-04a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A’ tuigsinn agus a’ freagairt theacsaichean labhairte.</i> • <i>Comharrachadh fiosrachadh ùr no inntinneach bho theacsaichean labhairte.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a’ rannsachadh a’ meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh, airson diofar adhbharan	<i>Airson mo chuideachadh a’ tuigsinn sgeulachdan agus teacsaichean eile, tha mi a’ faighneachd cheistean agus a’ dèanamh ceangal eadar na tha mi ag ionnsachadh agus nas aithne dhomh mar-thà.</i> LIT 0-07a / LIT 0-16a / ENG 0-17a	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Faighneachd agus freagairt cheistean mu theacsaichean, gus tuigse a nochdadh agus taic a chur ri tuigse.</i> • <i>Dèanamh ro-innsean simplidh mu theacsaichean.</i>
	Cruthachadh theacsaichean - a’ cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a’ cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid	<i>Ann an suidheachaidhean fìor is mac-meanmnach, tha mi a’ cur an cèill eòlasan agus faireachdainnean, beachdan agus fiosrachadh gu soilleir.</i> LIT 0-09a <i>’S toigh leam a bhith a’ rannsachadh thachartasan is characteran ann an</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Labhairt gu soilleir ri càch ann an diofar cho-theacsan, a’ roinn fhaireachdainnean, bheachdan agus smuaintean.</i> • <i>Ag innse mu eòlasan, sgeulachdan agus tachartasan ann an òrdugh loidsigeach airson diofar adhbharan.</i> • <i>Conaltradh agus roinn sgeulachdan ann an diofar dhòighean, mar eisimpleir, ann an cluich mhac-meanmhainneach.</i> • <i>Cleachdadh briathrachas agus abairtean ùra ann an diofar cho-theacsan, mar eisimpleir, ann an libhrigeadh bheachdan agus</i>

agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho sìmplidh.

sgeulachdan is teacsaichean eile agus tha mi a' cleachdadh na dh'ionnsaicheas mi gus mo chuid fhìn a dhèanamh, gan innse le mac-meanmhainn.

LIT 0-09b / LIT 0-31a

Nuair a tha mi ag èisteachd is a' gabhail pàirt an còmhraidh, tha mi a' lorg fhacail ùra airson mo bheachdan, mo smuaintean agus m' fhaireachdainnean innse.

LIT 0-10a

fhaireachdainnean no a' deasbad air teacsa.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Leughadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn a-mach agus a’ cluich le pàtrain fhacail agus fhuaimnean ann an cànan agus ’s urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum.</i> <i>LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</i></p> <p><i>’S toigh leam a bhith a’ rannsachadh agus a’ taghadh sgeulachdan agus theacsaichean eile airson an coimhead, an leughadh no airson èisteachd riutha agus is urrainn dhomh innse do dhaoine eileas toigh agus nach toigh.</i> <i>LIT 0-01b / LIT 0-11b</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh sgeulachd agus teacsaichean eile airson tlachd, a’ dèanamh feum den chòmhach, an tiotal, ùghdar agus/no dealbhadair.</i> • <i>Dol an sàs agus a’ gabhail tlachd à amharc, leughadh no èisteachd ri diofar theacsaichean, a’ gabhail a-steach sgeulachdan agus rannan, agus comasach air innse mu nithean as toigh agus nach toigh.</i>

Leughadh	Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a' cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho simplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh	<p><i>Tha mi a' feuchainn a-mach fhuaimnean, litrichean agus fhacail, a' faighinn a-mach mar a tha iad ag obair còmhla, agus is urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo chuideachadh nuair a tha mi a' leughadh agus a' sgrìobhadh.</i></p> <p>ENG 0-12a / LIT 0-13a / LIT 0-21a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cluinntinn agus ag ràdh pàtrain de fhacail.</i> • <i>Cluinntinn agus ag ràdh nan diofar fhuaimnean singilte a tha litrichean a' dèanamh.</i> • <i>Cluinntinn agus ag ràdh coimeasgadh/fuaimnean a tha cothlamadh de litrichean a' dèanamh.</i> • <i>Aithne air an diofar eadar litir, facal agus àireamh.</i> • <i>Leughadh bho chli gu deas agus mullach gu bonn.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air fhuaimnean, litrichean agus pàtrain airson facail a leughadh.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air briathrachas lèirsinneach/facail thoinnte airson facail aithnichte a leughadh ann an co-theacsa.</i> • <i>Leughadh a-mach teacsaichean aithnichte le aire air puingeachadh simplidh.</i> • <i>Cleachdadh tuairmsean co-theacsa airson taic a chur ri tuigse do dhiofar theacsaichean.</i>
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a' leughadh agus a' cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh.	<p><i>Tha mi a' cleachdadh shoidhnichean, leabhraichean no theacsaichean eile airson fiosrachadh feumail no inntinneach a lorg agus tha mi a' cleachdadh seo airson planadh, dèanamh roghainnean no airson rudan ùra ionnsachadh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 0-14a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lorg fiosrachadh simplidh ann an teacsa gus nithean ùra ionnsachadh.</i> • <i>Nochdadh mothachadh do bheagan de fheartan theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein nuair a thathar a' cleachdadh/taghadh theacsaichean airson adhbharan sònraichte.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh agus/no a' tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-	<p><i>Airson mo chuideachadh gus sgeulachdan agus teacsaichean eile a thuigsinn, tha mi a' faighneachd cheistean agus a' dèanamh ceangal eadar na tha mi ag ionnsachadh agus na dh'ionnsaich mi ron a seo.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dol an sàs ann an teacsaichean a tha air an leughadh dhaibh.</i> • <i>Faighneachd agus freagairt cheistean mu thachartasan agus beachdan ann an teacsa.</i> • <i>Freagairt cheistean gus cuideachadh le ro-innse dè an ath nì a thachras.</i> • <i>Cur ri deasbadan mu thachartasan, caractaran agus beachdan a tha buntainneach don teacsa.</i> • <i>Roinn smuaintean is faireachdainnean mu sgeulachdan agus teacsaichean eile ann an diofar dhòighean.</i>

fhicsean airson
diofar adhbharan,
anns a bheil
smuaintean,
structaran agus
briathrachas
speisealta nach eil
cho simplidh

LIT 0-07a / LIT 0-16a / ENG 0-17a

*Is toigh leam a bhith a'
rannsachadh thachartasan
agus characteran ann an
sgeulachdan agus
theacsaichean eile, ag innse
mo smuaintean ann an
dòighean eadar-dhealaichte.*

LIT 0-19a

- *Ath-innse sgeulachdan aithnichte ann an diofar dhòighean, mar eisimpleir, riochd-cluiche, pupaidean agus/no dealbhan air an tarraing.*
- *Toirt fiosrachadh agus beachdan bho theacsa gu eòlasan pearsanta.*

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Sgrìobhadh	<p>Tlachd agus roghainn – an taobh a-staigh àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha.</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ feuchainn a-mach agus a’ cluich le pàtrain agus fuaimean cànan agus is urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum.</i> <i>LIT 0-01a / LIT 0-11a / LIT 0-20a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh airson tlachd, a’ rannsachadh phàtrain agus fhuaimnean, ann an raon de chluich, co-theacsan mac-meanmhainneach agus fìor.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh.</p>	<p><i>Tha mi a’ feuchainn a-mach fhuaimnean, litrichean agus fhacail, a’ faighinn a-mach mar a tha iad ag obair còmhla, agus ’s urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chleachdadh airson mo chuideachadh le leughadh agus le sgrìobhadh.</i> <i>ENG 0-12a / LIT 0-13a / LIT 0-21a</i></p> <p><i>Mar a bhios mi a’ cluich agus ag ionnsachadh, is toigh leam a bhith a’ rannsachadh stuthan inntinneach airson sgrìobhadh, agus diofar dhòighean air m’ eòlasan, m’ fhaireachdainn, mo smuaintean agus m’ fhiosrachadh a chlàradh.</i> <i>LIT 0-21b</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cumadh a’ mhòr-chuid de litrichean beaga gu soilleir.</i> • <i>Cleachdadh peansail le smachd agus misneachd a tha a’ sìor fhàs.</i> • <i>Aithne air fuaimean litrichean beaga agus cuid de litrichean mòra.</i> • <i>Fàgail beàrn eadar facail nuair a thathar a’ sgrìobhadh.</i> • <i>Sgrìobhadh fhacail bho chli gu deas.</i> • <i>Dèanamh oidhirp air facail aithnichte a litreachadh ceart.</i> • <i>Dèanamh oidhirp air litir mhòr agus puing-stad a chleachdadh ann an aon seantans aig a’ char as lugha.</i>

<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan.</p>	<p><i>Ann an suidheachaidhean fìor no mac-meanmnach, tha mi a' cur an cèill eòlasan is faireachdainnean, smuaintean is fiosrachadh ann an dòigh a tha a' sealltainn mo theachdaireachd.</i></p> <p><i>LIT 0-26a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh airson beachdan, teachdaireachdan agus fiosrachadh a thoirt seachad ann an diofar dhòighean ann an co-theacsan cluiche, mac-meanmhainneach agus fìor.</i> • <i>Sgrìobhadh gus fèin-eòlasan agus faireachdainnean a nochdadh, a' cleachdadh briathrachas iomchaidh airson ciall a shealltainn.</i>
<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan.</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a' rannsachadh thachartasan agus characteran ann an sgeulachdan agus teacsaichean eile agus tha mi a' cleachdadh na dh'ionnsaicheas mi airson m' fheadhainn fhìn a dhèanamh suas, gan cur an cèill do dhaoine eile ann an dòighean mac-meanmnach.</i></p> <p><i>LIT 0-09b / LIT 0-31a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cruthachadh sgeulachdan is characteran airson an roinn le càch ann an cluich, co-theacsan mac-meanmhainneach agus fìor.</i> • <i>Roinn faireachdainnean, eòlasan, fiosrachadh, teachdaireachdan no beachdan ann an dealbhan, ann an clò no teacsaichean didseatach.</i>

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Èisteachd agus Labhairt	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha.</p>	<p>Bidh mi tric a’ taghadh agus ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha mi a’ meas inntinneach, agus is urrainn dhomh mìneachadh carson as fheàrr leam seòrsaichean àraidh.</p> <p>Bidh mi gu tric a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh. LIT 1-01a / LIT 2-01a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tagadh theacsaichean labhairte gu cunbhalach airson tlachd no gus fiosrachadh fhaotainn airson adhbhar sònraichte agus a’ toirt seachad adhbhar airson roghainnean.
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri daoine eile no a’ dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p>Nuair a tha mi a’ dèiligeadh ri daoine eile, tha fios agam cuin agus ciamar as còir dhomh èisteachd, cuin as còir dhomh bruidhinn, dè na chanas mi, cuin as còir dhomh ceistean fhaighneachd agus mar a fhreagras mi le spèis. LIT 1-02a</p> <p>Tha mi a’ rannsachadh mar a tha luaths, gluasad, dòigh-labhairt, cuideam agus taghadh fhacail air an cleachdadh airson conaltradh le càch agus is urrainn dhomh na dh’ionnsaich mi a chleachdadh. ENG 1-03a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gabhail thursan agus cur ris aig an àm iomchaidh ann an conaltradh le càch ann am measgachadh de cho-theacsan. • Ag èisteachd agus a’ freagairt chàich gu h-iomchaidh agus le spèis, mar eisimpleir, le gnogadh cinn, faighneachd agus freagairt cheistean. • Cur an sàs altan (labhairte agus neo-labhairte) ann an conaltradh le càch, mar eisimpleir, briathrachas, glacadh sùla, dòigh-labhairt agus/no cànan bodhaig.

Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh

– nuair a thathar ag èisteachd ri, a’ coimhead agus a’ bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh.

Fhad ’s a tha mi ag èisteachd no a’ coimhead, is urrainn dhomh adhbhar agus prìomh fhacail is bheachdan an teacsa aithneachadh agus bruidhinn air, agus am fiosrachadh seo a chleachdadh airson adhbhar sònraichte.

LIT 1-04a

Fhad ’s a tha mi ag èisteachd/coimhead, tha mi ag ionnsachadh notaichean a sgrìobhadh fo chinn, an cleachdadh airson na tha mi ag èisteachd no a’ coimhead a thuigsinn, agus teacsaichean ùra a chruthachadh.

LIT 1-05a

’S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh agus facail a chleachdadh a bhios inntinneach is feumail do dhaoine eile.

LIT 1-06a

- *Comharrachadh an adhbhair agus prìomh bheachdan theacsaichean labhairte agus a’ cleachdadh an fhiosrachaidh a chaidh a thional airson adhbhar sònraichte.*
- *Dèanamh notaichean buntainneach fo chinn àraidh agus comasach air an cleachdadh airson diofar adhbharan.*
- *Cleachdadh notaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh agus a chur an òrdugh.*

Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh

– a’ rannsachadh a’ meas theacsaichean, le beachdan,

’S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a’ tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a’ coimhead le bhith a’ freagairt no a’ faighneachd diofar sheòrsaichean cheistean.

LIT 1-07a

- *Faighneachd agus freagairt diofar sheòrsaichean cheistean a tha a’ taisbeanadh tuigse do na prìomh bheachdan ann an teacsaichean labhairte.*
- *Ag aithneachadh diofaran simplidh eadar firinn agus beachd ann an teacsaichean labhairte.*

Èisteachd agus Labhairt	structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh, airson diofar adhbharan	<p><i>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi ag ionnsachadh mar a dh'aithnicheas mi an diofar eadar firinn agus beachd.</i> <i>LIT 1-08a</i></p>	
	<p>Cruthachadh theacsaichean - cur an sàs nan eileamaidean a tha càch a' cleachdadh gus diofar sheòrsaichean de theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh le beachdan, structaran agus briathrachas a tha a' sìor fhàs toinnte.</p>	<p><i>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh fiosrachadh, eòlasan, mineachadh, bun-bheachdan is beachdan a chur an cèill, agus puingean a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh.</i> <i>LIT 1-09a</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill gu soilleir ri daoine eile, nam àite ionnsachaidh is a-muigh, a' cleachdadh ghoireasan air an taghadh mar tha feum.</i> <i>LIT 1-10a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Conaltradh gu soilleir agus so-chlaistinn.</i> • <i>Cur ri deasbadan buidhne/clas, a' conaltradh le càch airson raon de dh'adhbharan.</i> • <i>Taghadh agus roinn bheachdan/fiosrachadh a' cleachdadh briathrachas iomchaidh ann an òrdugh leanailteach.</i> • <i>Taghadh agus cleachdadh le taic, stòras iomchaidh airson conaltradh le càch, mar eisimpleir, nithean, dealbhan agus/no dealbhan togte.</i>

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Leughadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a' fàs mothachail air a' bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi gu tric a' taghadh agus a' leughadh, ag èisteachd no a' coimhead theacsaichean a tha a' còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh agus is urrainn dhomh innse carson as fheàrr leam teacsaichean agus ùghdaran àraidh.</i> LIT 1-11a / LIT 2-11a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh diofar theacsaichean gu cunbhalach airson tlachd no airson adhbhar sònraichte a' cleachdadh, mar eisimpleir, còmhach, tiotal, ùghdar, dealbhadair agus/no blurb.</i> • <i>Mineachadh roghainnean airson teacsaichean is ùghdaran sònraichte.</i>
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a' cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho sìmplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh.</p>	<p>'S urrainn dhomh m' eòlas air facail-sùla, fonaigs, taic co-theacsa, puingeachadh agus gràmar a chleachdadh airson leughadh le tuigse agus faireachdainn. ENG 1-12a</p> <p><i>Tha mi ag ionnsachadh a bhith a' taghadh agus a' cleachdadh ro-innleachdan agus ghoireasan mus leugh mi agus fhad 's a tha mi a' leughadh, airson cuideachadh gus brìgh theacsaichean a dhèanamh soilleir.</i> LIT 1-13a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leughadh a-mach pìos teacsa aithnichte le faireachdainn agus comasach air tuigse a nochdadh.</i> • <i>Leughadh àireamh a tha a' sior fhàs de fhacail chumanta/thric, prìomh fhacail leughaidh, prìomh fhacail cuspair agus facail de chudromachd phearsanta.</i> • <i>Cleachdadh raon de ro-innleachdan aithneachaidh facail gu neo-eisimeileach.</i> • <i>Measgachadh fhacail neo-aithnichte agus fuaimneachadh pàtrain is coimeasgadh de litrichean aithnichte.</i> • <i>Cleachdadh thuairmsean co-theacsa gus teacsaichean a leughadh agus a thuigsinn.</i> • <i>Cleachdadh puingeachadh agus gràmar airson leughadh le tuigse agus faireachdainn.</i>

Leughadh	<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a’ leughadh agus a’ cleachdadh theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh</p>	<p><i>A’ cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, ’s urrainn dhomh fiosrachadh a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh agus a chleachdadh airson adhbhar sònraichte.</i> LIT 1-14a</p> <p><i>Tha mi ag ionnsachadh notaichean a sgrìobhadh fo chinn a chaidh a thoirt dhomh agus an cleachdadh gus fiosrachadh a thuigsinn, smuaintean agus ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh.</i> LIT 1-15a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh agus lorg prìomh fhiosrachadh ann an teacsaichean ficsein is neo-fhicsein a’ cleachdadh duilleag susbaint, clàr-innse, cinn, fo-chinn agus diagraman gus cuideachadh le fiosrachadh a lorg.</i> • <i>Dèanamh notaichean fo chinn àraidh airson diofar adhbharan.</i>
	<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsein agus neo-fhicsein airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho</p>	<p><i>Airson sealltainn na tha mi a’ tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, ’s urrainn dhomh adhbhar agus prìomh smuaintean teacsa aithneachadh agus beachd a thoirt orra.</i> LIT 1-16a</p> <p>Airson mo thuigse a shealltainn, is urrainn dhomh dèiligeadh ri diofar sheòrsaichean cheistean agus obair dlùth-leughaidh eile, agus tha mi ag ionnsachadh na ceistean agam fhìn a chur ri chèile. ENG 1-17a</p> <p><i>Airson mo chuideachadh a’</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh prìomh bheachdan theacsaichean.</i> • <i>Dèanamh molaidhean iomchaidh mu adhbhar teacsa.</i> • Freagairt cheistean litireil, baraileach agus luachaidh mu theacsaichean. • Faighneachd cheistean gus cuideachadh le ciall a dhèanamh de theacsa. • <i>Ag aithneachadh an diofar eadar firinn agus beachd.</i> • Tabhann bheachdan fhèin mu characteran, cleachdadh an sgrìobhadair air cànan, structar agus/no suidheachadh. • Tabhann bheachdan fhèin mu theachdaireachd an sgrìobhadair agus nuair a tha e iomchaidh, gan ceangal ri eòlasan pearsanta.

sìmplidh.

***tighinn gu beachd fiosraichte,
's urrainn dhomh firinn agus
beachd aithneachadh o
chèile.***

LIT 1-18a

'S urrainn dhomh mo
bheachdan mu structar,
caractaran agus/no
suidheachadh innse,
teachdaireachd an sgrìobhaiche
aithneachadh agus ceangal a
dhèanamh eadar sin agus m'
eòlasan fhìn, agus 's urrainn
dhomh beachd a thoirt air cho
math 's a tha an taghadh fhacail
agus feartan eile an teacsa.

ENG 1-19a

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Sgrìobhadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha.</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ cruthachadh mo theacsaichean fhìn agus bidh mi gu tric a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</i> <i>LIT 1-20a / LIT 2-20a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cruthachadh theacsaichean a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus stòras airson raon de dh’adhbharan agus luchd-èisteachd.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>’S urrainn dhomh na facail as cumanta a litreachadh, a’ cleachdadh m’ eòlas air pàtrain litrichean agus riaghailtean litreachaidh, agus goireasan a chur gu feum airson faclan doirbh no nach aithne dhomh.</i> <i>LIT 1-21a</i></p> <p><i>’S urrainn dhomh sgrìobhadh gu neo-eisimeileach, puingeachadh iomchaidh a chleachdadh agus na seantansan agam a cheangal is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha a’ dèanamh ciall.</i> <i>LIT 1-22a</i></p> <p><i>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, ’s urrainn dhomh dèanamh cinnteach gu bheil mo sgrìobhadh a’ dèanamh</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Litreachadh gu ceart facail as cumanta air an cleachdadh.</i> • <i>Litreachadh gu ceart na mòr-chuid de bhriathrachas air a chleachdadh tarsainn a’churraicealaim.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air fonaigs agus ro-innleachdan litreachaidh ann an litreachadh fhacail aithnichte agus neo-aithnichte.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air an aibidil airson facail a lorg san fhaclair no stòr iomraidh eile gus cuideachadh le litreachadh air facail neo-aithnichte no nach eil cho simplidh.</i> • <i>Sgrìobhadh gu neo-eisimeileach, a’ puingeachadh na mòr-chuid de sheantansan gu mionaideach, mar eisimpleir, cleachdadh litir mhòr, puing-stad, comharra-ceist no clisg-phuing.</i> • <i>Ceangal seantansan a’ cleachdadh naisgearan, mar eisimpleir, - agus, oir, ach no mar sin.</i> • <i>Tòiseachadh seantansan ann am measgachadh de dhòighean airson conaltradh leis an leughadair.</i> • <i>Sgrùdadh sgrìobhadh gus a dhèanamh cinnteach gu bheil e a’ dèanamh ciall.</i> • <i>Taisbeanadh sgrìobhadh ann an dòigh shoilleir agus furasta a leughadh, a’ cleachdadh iomhaighean agus feartan eile mar a bhios iomchaidh.</i>

Sgrìobhadh		<p><i>ciall.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 1-23a</p> <p>'S urrainn dhomh mo sgrìobhadh a thaisbeanadh ann an dòigh a nì e furasta a leughadh agus tarraingeach don leughadair, a' cur fhacail, iomhaighean agus fheartan eile an lùib a chèile.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-24a</p>	
	<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan.</p>	<p>Tha mi ag ionnsachadh mar a chleachdas mi mo notaichean agus seòrsaichean sgrìobhaidh eile airson mo chuideachadh a' tuigsinn fiosrachadh agus smuaintean, a' rannsachadh cheistean, a' cur ri chèile agus a' toirt air adhart smuaintean no a' cruthachadh teacsa ùr.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-25a</p> <p>Le beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh,² 's urrainn dhomh fiosrachadh is smuaintean iomchaidh a thaghadh, a chur an òrdugh agus facail a chleachdadh a bhios inntinneach agus/no feumail do dhaoine.</p> <p style="text-align: right;">LIT 1-26a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Planadh agus eagrachadh bheachdan is fiosrachadh a' cleachdadh cruth iomchaidh. • Dèanamh nòtaichean airson cuideachadh le sgrìobhadh a phlanadh agus gan cleachdadh gus teacsaichean ùra a chruthachadh. • Gabhail a-steach fiosrachadh buntainneach ann an teacsaichean sgrìobhte. • Eagrachadh sgrìobhadh ann an òrdugh leanailteach, agus mar a bhios iomchaidh don luchd-èisteachd. • Cleachdadh briathrachas buntainneach agus/no inntinneach mar a bhios iomchaidh don cho-theacs.

² Bidh seo a' gabhail a-steach na diofar theacsaichean agus mheadhanan a tha air am mìneachadh anns a' phàipear phrionnsapalan agus cleachdaidh.

Cruthachadh theacsaichean

- beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan

'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan no pròiseasan, mo bheachdan a thoirt seachad no impidh a chur air an leughadair ann an diofar dhòighean.

LIT 1-28a / LIT 1-29a

'S urrainn dhomh cunntas a thoirt do dhaoine eile air rudan a thachair dhomh agus mar a thug iad orm faireachdainn.

ENG 1-30a

An dèidh nan eileamaidean a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh ann an diofar ghnèithean a rannsachadh, 's urrainn dhomh na dh'ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo sgeulachdan, dàin is deilbh-chluich fhìn a chruthachadh, le structaran, caractaran agus/no suidheachaidhean inntinneach.

ENG 1-31a

- *Cruthachadh measgachadh de theacsaichean airson diofar adhbharan.*

Ann an sgrìobhadh airson fiosrachadh a thoirt seachad, thoir cunntas air tachartasan no pròiseasan, roinn beachdan no cuir impidh air leughadairean ann an diofar dhòighean:

- *Taghadh, eagrachadh agus libhrigeadh fiosrachadh ann an diofar dhòighean.*
- *Cleachdadh briathrachas agus cànan airson adhbharan sònraichte.*
- *Roinn a bheachd fhèin agus a' dèanamh oidhirp no dhà air impidh a chur air an leughadair mar a bhios iomchaidh don adhbhar.*

Ann an sgrìobhadh airson cunntas a thoirt air eòlasan agus an roinn:

- Sgrìobhadh mu eòlasan pearsanta ann an dòigh leantaileach, a' cleachdadh briathrachas iomchaidh airson iomradh a thoirt air faireachdainnean, smuaintean agus tachartasan.

Ann an sgrìobhadh mac-meanmhainneach agus cruthachail:

- Cruthachadh a theacsaichean fhèin, mar eisimpleir, sgeulachdan, dàin agus dealbhan-cluiche, le feartan gnèithe aithnichte.
- Cruthachadh theacsaichean le fianais air structar.
- Cruthachadh caractaran inntinneach tro am faireachdainnean agus an gnìomhan agus iomradh corporra.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Èisteachd agus Labhairt	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi tric a’ taghadh agus ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha mi a’ meas inntinneach, agus is urrainn dhomh mineachadh carson as fheàrr leam seòrsaichean àraidh.</i></p> <p><i>Bidh mi gu tric a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh.</i></p> <p><i>LIT 1-01a / LIT 2-01a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean labhairte gu cunbhalach airson tlachd no gus fiosrachadh fhaotainn airson adhbhar sònraichte. Mineachadh roghainnean.</i>
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri daoine eile no a’ dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>Nuair a tha mi a’ dèiligeadh ri daoine eile, ’s urrainn dhomh freagairt ann an dòighean iomchaidh a rèir mo shuidheachaidh, a’ sealltainn gu bheil mi a’ cur luach air beachdan dhaoine eile agus gan cleachdadh gus cur ri mo smaoinachadh.</i></p> <p><i>LIT 2-02a</i></p> <p>’S urrainn dhomh aithneachadh mar is urrainn feartan cànan labhairt cuideachadh le conaltradh, agus ’s urrainn dhomh na dh’ionnsaicheas mi a chur gu feum.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur ri àireamh de smuaintean, fiosrachadh agus beachdan buntainneach ann an conaltradh le càch.</i> • <i>Nochdadh spèis do bheachdan chàich agus a’ tabhann a bheachd fhèin.</i> • <i>Togail air tabhartasan chàich, mar eisimpleir, le bhith faighneachd agus freagairt cheistean, soilleireachadh phuingean no cur taic ri beachdan no smuaintean chàich.</i> • <i>Cur an sàs altan labhairteach agus neo-labhairteach ann an taisbeanaidhean labhairt, mar eisimpleir, briathrachas, glacadh sùla, cànan bodhaig, cuideam, luaths agus/no guth.</i> • <i>Ag aithneachadh cuid de dh’altan a thathar a’ cleachdadh gus impidh no buaidh a thoirt air an neach-èisteachd, mar eisimpleir, briathrachas, cuideam, guth agus/no ceistean deas-chainnteach.</i>

Èisteachd agus Labhairt		<p>'S urrainn dhomh diofar fheartan aithneachadh anns a' chànan labhairt agam fhìn agus aig daoine eile.</p> <p style="text-align: right; color: red;">ENG 2-03a</p>	
	<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh</p>	<p><i>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh adhbhar an teacsa, na prìomh bheachdan agus am fiosrachadh a tha a' cur taic riutha aithneachadh agus bruidhinn orra, agus 's urrainn dhomh am fiosrachadh seo a chleachdadh airson diofar adhbharan.</i></p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 2-04a</p> <p><i>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chinn iomchaidh is an cleachdadh gus smuaintean is fiosrachadh a thuigsinn is teacsaichean ùra a chruthachadh, le m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.</i></p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 2-05a</p> <p><i>'S urrainn dhomh beachdan is fiosrachadh iomchaidh a thaghadh is a chur an òrdugh ann an dòigh a tha freagairt air m' adhbhar agus facail a chleachdadh a fhreagras air mo luchd-amais.</i></p> <p style="text-align: right; color: red;">LIT 2-06a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh an adhbhair airson teacsaichean labhairte le mìneachadh freagarrach.</i> • <i>Comharrachadh prìomh bheachdan theacsaichean labhairte ann am measgachadh de theacsaichean labhairte, le taic mion-fhiosrachaidh, agus a' cleachdadh an fhiosrachaidh a chaidh a thional airson adhbhar sònraichte.</i> • <i>Gabhail nòtaichean buntainneach a' cleachdadh fhacail fhèin sa mhòr-chuid, agus a' cleachdadh iad sin gus teacsaichean ùra a chruthachadh airson raon de dh'adhbharan.</i>

**Tuigsinn,
dèanamh anailis
agus luachadh**
– a' rannsachadh
agus/no a' meas
theacsaichean, le
beachdan, structaran
agus briathrachas
speisealta nach eil cho
sìmplidh, airson diofar
adhbharan

*'S urrainn dhomh sealltainn
gu bheil mi a' tuigsinn na tha
mi ag èisteachd no a'
coimhead le bhith a' freagairt
cheistean litireil, ceistean a'
sireadh brìgh, ceistean
measaidh no seòrsaichean
cheist eile, agus le bhith a'
faighneachd cheistean de
dhiofar seòrsaichean bhuam
fhìn.*

LIT 2-07a

*Airson mo chuideachadh a'
tighinn gu beachd
fiosraichte, is urrainn dhomh
firinn aithneachadh o
bheachd, agus tha mi ag
ionnsachadh a bhith ag
aithneachadh nuair a tha na
goireasan agam a' feuchainn
ri buaidh a thoirt orm, agus
dè cho feumail 's a tha iad.*

LIT 2-08a

- *Faighneachd agus freagairt raon de cheistean, a' gabhail a-steach ceistean litireil, baraileach agus luachaidh gus tuigse do theacsaichean labhairte a nochdadh.*
- *Comharrachadh an diofar eadar firinn agus beachd le mineachadh freagarrach.*

Cruthachadh theacsaichean

- a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho simplidh

Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:

- **fiosrachadh, eòlasan is beachdan innse**
- **pròiseasan agus beachdan a mhìneachadh**
- **na cùisean a thèid a thogail aithneachadh agus geàrr-chunntas a dhèanamh air na prìomh phuingeann agus cho-dhùnidhean**
- **puingeann a shoilleireachadh le bhith a' faighneachd cheistean no le bhith ag iarraidh air daoine tuilleadh a ràdh.**

LIT 2-09a

Tha mi a' faighinn misneachd nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh. 'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheothail agus tha mi ag ionnsachadh goireasan freagarrach a thaghadh agus an cur ann an òrdugh gu neo-eisimeileach.

LIT 2-10a / LIT 3-10a

- **Conaltradh gu soilleir, so-chlaistinneach agus le faireachdainn ann an diofar cho-theacsan.**
- **Planadh agus libhrigeadh taisbeanadh/òraid eagraichte le susbaint buntainneach agus structar iomchaidh.**
- **Cleachdadh briathrachas freagarrach airson adhbhar agus luchd-èisteachd.**
- **Taghadh agus cleachdadh stòras mar thaic do chonaltradh.**

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Leughadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi gu tric a’ taghadh agus a’ leughadh, ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh agus is urrainn dhomh innse carson as fheàrr leam teacsaichean agus ùghdaran àraidh.</i> LIT 1-11a / LIT 2-11a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean gu cunbhalach airson tlachd no gus fiosrachadh a lorg airson adhbhar sònraichte.</i> • <i>Mineachadh roghainnean airson teacsaichean, ùghdaran no stòran sònraichte, le taic mion-fhiosrachaidh.</i>
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho sìmplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m’ àite ionnsachaidh</p>	<p>Tro bhith a’ toirt air adhart eòlas air taic co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus coltas duilleige, is urrainn dhomh teacsaichean air nach eil mi eòlach a leughadh nas siùbhlaiche agus le tuigse is faireachdainn a tha a’ sìor fhàs. ENG 2-12a/ ENG 3-12a/ ENG 4-12a</p> <p><i>’S urrainn dhomh diofar ro-innleachdan agus ghoireasan a thaghadh agus a chleachdadh mus leugh mi agus fhad ’s a tha mi a’ leughadh, airson brìgh theacsaichean a dhèanamh soilleir agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad airson an taghaidh a rinn mi.</i> LIT 2-13a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leughadh le fileantachd, tuigse agus faireachdainn, a’ cleachdadh luaths agus guth iomchaidh.</i> • <i>Cleachdadh eòlas air tuairmsean co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus cruth airson teacsaichean neo-aithnichte a leughadh le tuigse.</i> • <i>Cur an sàs raon de sgilean leughaidh agus ro-innleachdan gus teacsaichean a leughadh agus a thuigsinn, mar eisimpleir, grad-leughadh, sganadh, ro-innse, soilleireachadh agus/no dèanamh gearr-iomradh.</i>

Leughadh	<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a’ leughadh agus a’ cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh.</p>	<p><i>A’ cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, ’s urrainn dhomh fiosrachadh a lorg, a thaghadh agus a chur an òrdugh bho mheasgachadh de ghoireasan agus seo a chleachdadh airson diofar adhbharan.</i> LIT 2-14a</p> <p><i>’S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh, an cur an òrdugh fo chinn fhreagarrach agus an cleachdadh airson fiosrachadh a thuigsinn, mo smaoineachadh a thoirt air adhart, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a’ cleachdadh m’ fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</i> LIT 2-15a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Grad-leughadh theacsaichean agus adhbhar agus prìomh bheachdan a chomharrachadh.</i> • <i>Sganadh theacsaichean airson prìomh fhiosrachadh fhaotainn.</i> • <i>Lorg, taghadh agus cur an òrdugh fiosrachadh buntainneach bho raon de stòran.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean a’ cleachdadh fhacail fhèin sa mhòr-chuid.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean gus teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a’ nochdadh tuigse don chuspair no don chùis.</i>
	<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas</p>	<p><i>Airson sealltainn na tha mi a’ tuigsinn ann an diofar roinnean ionnsachaidh, ’s urrainn dhomh adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa aithneachadh, beachdachadh orra agus am fiosrachadh mionaideach a tha a’ cur taic riutha a chur gu feum.</i> LIT 2-16a</p> <p>Airson mo thuigse a shealltainn, is urrainn dhomh dèiligeadh ri ceistean litireil, ceistean mu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>A’ comharrachadh adhbhar an teacs le mìneachadh freagarrach.</i> • <i>Comharrachadh nam prìomh bheachdan ann an teacsa le mion-fhiosrachadh iomchaidh.</i> • <i>Toirt bheachdan buntainneach mu fheartan cànan, mar eisimpleir, briathrachas, structar sheantansan agus puingeachadh.</i> • <i>Freagairt raon de cheistean, a’ gabhail a-steach ceistean litireil, baraileach agus luachaidh, gus tuigse do theacsaichean a thaisbeanadh.</i> • <i>Cruthachadh diofar sheòrsaichean ceistean gus tuigse do theacsaichean a thaisbeanadh.</i>

speisealta nach eil
cho sìmplidh.

bhrìgh aithris agus ceistean measaidh agus ri obair dlùth-leughaidh eile, agus 's urrainn dhomh mo cheistean fhìn a chruthachadh.

ENG 2-17a

Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, 's urrainn dhomh firinn agus beachd aithneachadh o chèile agus an diofar eatarra a mhineachadh, agus is urrainn dhomh aithneachadh nuair a tha impidh ga chur orm agus measadh dè cho feumail is earbsach 's a tha na goireasan agam.

LIT 2-18a

'S urrainn dhomh:

- bruidhinn air structar, caractaran agus/no suidheachadh
- tuigsinn dè cho freagarrach 's a tha cuspair an sgrìobhaiche agus mar a tha seo a' buntainn rim eòlasan fhìn agus eòlasan dhaoine eile
- bruidhinn air stoidhle an sgrìobhaiche agus feartan eile a' buntainn ri gnè.

ENG 2-19a

- ***Dèanamh sgaradh eadar firinn agus ficsean le mìneachadh iomchaidh.***
- ***Ag aithneachadh altan a thathar a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air an leughadair, mar eisimpleir, taghadh fhacail, cànan brosnachail, ceistean deas-chainnteach agus/no ath-aithris.***
- ***Comharrachadh nan stòran as fheumaile/earbsaich.***

- Toirt bheachdan buntainneach air structar, caractarachadh agus/no suidheachadh, le iomradh air an teacsa.
- Ceangal tèama an sgrìobhadair ri eòlasan fhèin agus/no eòlasan chàich.
- Toirt bheachdan buntainneach air taobhan de stoidhle an sgrìobhadair, cleachdadh air cànan agus feartan eile a tha iomchaidh don ghnè, le iomradh air an teacsa.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Sgrìobhadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ cruthachadh mo theacsaichean fhìn agus bidh mi gu tric a’ taghadh cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</i> <i>LIT 1-20a / LIT 2-20a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cruthachadh theacsaichean gu cunbhalach airson raon de dh’adhbharan agus luchd-èisteachd, a’ taghadh gnè, cruth, structar agus stoidhle iomchaidh.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>’S urrainn dhomh a’ chuid mhòr de na facail a dh’fheumas mi a litreachadh, a’ cleachdadh riaghailtean litreachaidh, briathrachas speisealta, dòighean air fèin-cheartachadh agus raon de ghoireasan.</i> <i>LIT 2-21a</i></p> <p><i>Ann an teacsaichean goirid agus fada, is urrainn dhomh puingeachadh freagarrach a chleachdadh, structaran eadar-dhealaichte a chur air seantansan agus m’ obair a roinn ann am paragrafan ann an dòigh a tha a’ dèanamh ciall don leughadair.</i> <i>LIT 2-22a</i></p> <p><i>Tron phròiseas sgrìobhaidh</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an sàs eòlas air pàtrain litreachaidh, riaghailtean agus ro-innleachdan gus a’ mhòr-chuid de fhacail a litreachadh gu ceart.</i> • <i>Cleachdadh raon de phuingeachadh, mar eisimpleir, litrichean mòra, puingean-stad, cromagan, cromagan turrach (comharran cainnte), clisg-puingean, comharran ceiste agus/no asgairean. Tha puingeachadh ceart sa mhòr-chuid.</i> • <i>Sgrìobhadh na mòr-chuid de sheantansan ann an dòigh cheart a thaobh gràmair.</i> • <i>Cleachdadh sheantansan de dhiofar fhaid agus sheòrsaichean, agus a’ diofarachadh toiseach sheantansan.</i> • <i>Ceangal sheantansan a’ cleachdadh raon de naisgearan.</i> • <i>Cleachdadh pharagrafan gus sgaradh a dhèanamh eadar smuaintean is beachdan.</i> • <i>Sgrìobhadh ann an dòigh fhileanta agus so-leughte.</i> • <i>Ath-sgrùdadh agus ceartachadh sgrìobhaidh gus a dhèanamh cinnteach gu bheil e a’ dèanamh ciall, gu bheil e ceart gu teicnigeach agus freagarrach don adhbhar.</i> • <i>Dèanamh thaghaidhean iomchaidh a thaobh dealbh-chruth agus taisbeanadh, a’ gabhail a-steach teacsaichean didseatach airson conaltradh leis an leughadair, mar eisimpleir, cinn, puingean peileir, clò, grafaigs agus fo-thiotalain.</i>

gu lèir, 's urrainn dhomh dèanamh cinnteach gu bheil mo sgrìobhadh a' dèanamh ciall agus gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige.

LIT 2-23a

Tha mi a' smaoinichadh air a' bhuaidh a bhios aig cruth agus coltas an teacsa agus 's urrainn dhomh stoidhlichean litreach, grafaigs agus feartan eile a chur an lùib a chèile airson an sgrìobhadh a dhèanamh tarraingeach dom leughadair.

LIT 2-24a

Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh
– a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan

'S urrainn dhomh mo notaichean is seòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh airson mo chuideachadh gus fiosrachadh agus smuaintean a thuigsinn, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, bun-bheachdan a chur ri chèile is a thoirt air adhart, no teacsa ùr a chruthachadh.

Tha mi mothachail gum feum mi na goireasan san d' fhuair mi am fiosrachadh agam ainmeachadh agus 's urrainn dhomh seo a dhèanamh gu h-ìomchaidh.

LIT 2-25a

- *Cleachdadh nòtaichean agus/no stòran eile gus smaoinichadh a leasachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh.*
- *Gabhail ri stòran agus a' dèanamh soilleir cò às a thàinig am fiosrachadh.*
- *Eagrachadh fiosrachadh ann an dòigh leantaileach.*
- *Taghadh bheachdan is fiosrachadh buntainneach.*
- *Cleachdadh briathrachas ìomchaidh, a' gabhail a-steach briathrachas sònraichte don chuspair, gus freagairt air adhbhar agus luchd-amais.*

Sgrìobhadh		<p><i>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh smuaintean agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh, a chur an òrdugh ann an dòigh a tha a' freagairt air m' adhbhar, agus facail a chleachdadh a rèir mo luchd-amais.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 2-26a</p>	
	<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan</p>	<p>Tha mi ag ionnsachadh cànan agus stoidhle a chleachdadh ann an dòigh a tha tarraingeach agus/no aig am bi buaidh air an leughadair agam.</p> <p style="text-align: right;">ENG 2-27a</p> <p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan a mhineachadh no smuaintean a chur còmhla ann an diofar dhòighean.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-28a</p> <p>'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur an cèill, a' cur taic riutha le fiosrachadh mionaideach eisimpleirean.</p> <p style="text-align: right;">LIT 2-29a</p> <p>Nuair a tha mi a' sgrìobhadh airson diofar adhbharan agus leughadairean, 's urrainn dhomh cunntas a thoirt do dhaoine eile air rudan a thachair</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cruthachadh gu cunbhalach raon de theacsaichean goirid agus leudaichte, airson diofar adhbharan. • Feuchainn ri conaltradh agus/no buaidh a thoirt air an leughadair tro bhriathrachas agus/no cleachdadh cànan mar a bhios iomchaidh don ghnè. <p>Ann an sgrìobhadh gus fiosrachadh a thoirt seachad, iomradh a thoirt air tachartasan, pròiseasan a mhineachadh no beachd-smuaintean a chothlamadh ann an diofar dhòighean:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh stoidhle agus cruth iomchaidh airson fiosrachadh a thoirt seachad, a' cur an sàs prìomh fheartan den ghnè thaghte.</i> • <i>Gabhail a-steach bheachdan, eòlas agus fiosrachadh buntainneach.</i> • <i>Eagrachadh agus taisbeanadh fiosrachaidh ann an dòigh leantail.</i> • <i>Cleachdadh guth agus briathrachas a tha freagarrach don adhbhar.</i> <p>Ann an sgrìobhadh airson ìmpidh, luachadh, cùisean a rannsachadh no beachd a thoirt seachad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Taisbeanadh bheachdan agus fiosrachadh buntainneach, a' gabhail a-steach taic mion-fhiosrachaidh, airson puing a nochdadh.</i> • <i>Eagrachadh fiosrachaidh ann an dòigh iomchaidh.</i> • <i>Gabhail a-steach ro-ràdh a tha a' dèanamh a' chuspair soilleir agus crìoch a tha a' cur cruinneas air an sgrìobhadh.</i> • <i>Feuchainn ri cànan a chleachdadh gus buaidh a thoirt no ìmpidh a chur air an leughadair, mar eisimpleir taghadh fhacail, puingeachadh, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach agus/no cainnt fhaireachdainneil.</i> <p>Ann an sgrìobhadh airson iomradh a thoirt no eòlasan a roinn:</p>

dhomh, ag innse mun bhuidh a bha aca air mo smaoinneachadh agus m' fhaireachdainn.

ENG 2-30a

An dèidh nan eileamaidean a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh ann an diofar ghnèithean a rannsachadh, 's urrainn dhomh na ionnsaicheas mi a chur gu feum airson mo sgeulachdan, dàin is deilbh-chluich fhìn a chruthachadh, le structar inntinneach agus iomchaidh, caractaran inntinneach agus/no suidheachaidhean a tha a' tighinn beò.

ENG 2-31a

- Toirt iomradh air eòlasan pearsanta, a' dèanamh co-theacsa agus tachartasan soilleir.
- Toirt iomradh air smuaintean agus faireachdainnean mun eòlas.
- Feuchainn ri conaltradh le no buaidh a thoirt air an leughadair tro bhriathrachas soilleir agus/no cleachdadh air cànan.

Ann an sgrìobhadh mac-meanmhainneach no cruthachail:

- Cur an sàs feartan sa ghnè a chaidh a thaghadh.
- Cruthachadh character(an) inntinneach tro mar eisimpleir am faireachdainnean agus gnìomhan, iomradh corporra, agus/no còmhradh.
- Cruthachadh suidheachadh/co-theacsa le beagan mion-fhiosrachaidh.
- Feuchainn ri cànan ìomhaigheil a chleachdadh gus conaltradh leis an leughadair, mar eisimpleir, samhla, meatafor, sruth-fhacal agus fuaimealas.
- Cruthachadh phlotaichean le structaran soilleir, mar eisimpleir, fosgladh freagarrach, puing tionndaidh, àirde agus/no deireadh math.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Èisteachd agus Labhairt	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi tric a’ taghadh agus ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean airson tlachd agus ùidh, agus is urrainn dhomh innse cho math ’s a tha iad a’ freagairt air m’ iarrtasan agus na bha mi a’ sùileachadh bhupa agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo bheachd.</i></p> <p><i>Is urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh, agus tha mi a’ toirt air adhart mo stoidhle fhìn.</i></p> <p><i>LIT 3-01a / LIT 4-01a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean labhairte gu cunbhalach agus a’ toirt iomradh le mineachadh iomchaidh air cho math ’s a tha teacsa no stòr a’ coileanadh fheumalachdan agus dhùilean.</i>
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri daoine eile no a’ dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus a-muigh dem</p>	<p><i>’S urrainn dhomh dèiligeadh ri daoine eile gu h-iomchaidh, am brosnachadh gu bhith a’ gabhail pàirt agus tha mi a’ tuigsinn gu bheil làn chòir aca beachd eadar-dhealaichte a bhith aca.</i></p> <p><i>’S urrainn dhomh freagairt a rèir mo shuidheachaidh agus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur gu cunbhalach ri deasbadan buidhne no ann an suidheachadh co-obrachail, a’ tabhann smuaintean, fiosrachadh no beachdan buntainneach le fianais thaiceil.</i> • <i>Toirt freagairt iomchaidh do bheachdan chàich, a’ leasachadh no ag atharrachadh a smuaintean fhèin.</i> • <i>Togail air tabhartasan chàich, mar eisimpleir, le bhith a’ faighneachd no a’ freagairt cheistean, soilleireadh no toirt geàrr-chunntas air puingean, cur taic ri no dùbhlanaich bharailean no bheachdan.</i> • <i>Cur an gnìomh sgilean iomchaidh conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail</i>

Èisteachd agus Labhairt	àite ionnsachaidh	<p><i>na chanas daoine eile a chleachdadh airson smaoineachadh a mheasadh, a shoilleireachadh no atharrachadh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 3-02a</p> <p>An dèidh feartan cànan labhairt a rannsachadh agus a sgrùdadh, 's urrainn dhomh sin a chur gu feum, a' taghadh ìre-cànain a tha a' freagairt air mo chuspair agus mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">ENG 3-03a</p>	<p><i>airson conaltradh a neartachadh, mar eisimpleir, glacadh sùla, cànan bodhaige, luaths, guth, cuideam agus/no innealan deas-chainnteach.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Cleachdadh modh-cànain a tha freagarrach don adhbhar agus luchd-amais, sa mhòr-chuid.</i> Comharrachadh feartan de chànan labhairte, mar eisimpleir, cànan bodhaig, gluasad, cuideam, luaths, guth agus/no innealan deas-chainnteach.
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a thathar ag èisteachd ri, a' coimhead agus a' bruidhinn mu theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh	<p><i>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa aithneachadh is innse le cinnt is brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn</i> <i>aithneachadh is bruidhinn air mar tha seòrsaichean teacsa coltach is aocoltach</i> <i>am fiosrachadh a chur gu diofar sheòrsa feum.</i> <p style="text-align: right;">LIT 3-04a</p> <p><i>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson smaoineachadh a thoirt air adhart agus airson mo chuideachadh le fiosrachadh</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Comharrachadh agus a' toirt cunntas mionaideach air adhbhar agus prìomh bheachdan theacsaichean labhairte, le dearbhadh iomchaidh.</i> <i>Comharrachadh choltachdan is diofaran eadar teacsaichean, mar eisimpleir susbaint, stoidhle agus/no cànan.</i> <i>Cleachdadh fhacail fhèin airson nòtaichean a dhèanamh agus eagrachadh, a' taghadh prìomh fhiosrachaidh.</i> <i>Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a' taisbeanadh tuigse don chùis/chuspair.</i>

	<p><i>a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, cùisean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.</i></p> <p><i>LIT 3-05a / LIT 4-05</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh gu neo-eisimeileach airson diofar adhbharan, fiosrachadh no beachdan deatamach agus fiosrachadh-taic a chur ann an òrdugh rianail agus briathrachas iomchaidh a chleachdadh airson mi fhìn a chur an cèill gu h-èifeachdach rim luchd-amais.</i></p> <p><i>LIT 3-06a / LIT 4-06a</i></p>	
<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh, airson diofar adhbharan</p>	<p><i>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' toirt beachd, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada.</i></p> <p><i>LIT 3-07a</i></p> <p><i>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi ag ionnsachadh mu na dòighean a bhithear a' cleachdadh airson buaidh a thoirt air beachd dhaoine</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Toirt seachad bheachdan air susbaint, cruth agus/no stoidhle theacsaichean labhairte, le fianais thaiceil.</i> • <i>Comharrachadh altan-obrach ìmpidheach, mar eisimpleir taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach agus/no cleachdadh staitistearachd.</i> • <i>Toirt beachd iomchaidh air earbsachd agus buntainneas/feum stòran.</i>

Èisteachd agus Labhairt		<p><i>agus mar a mheasas mi luach nan goireasan agam, agus aithnichidh mi nuair a thathar a' cur ìmpidh orm.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 3-08a</p>	
	<p>Cruthachadh theacsaichean - a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson dìofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho simplidh</p>	<p><i>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson dìofar adhbharan, is urrainn dhomh:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>fiosrachadh, smuaintean no beachdan a thoirt seachad</i> • <i>pròiseasan, bun-bheachdan agus beachdan a mhineachadh</i> • <i>cùisean a thèid a thogail aithneachadh, gearr-chunntas a thoirt air na co-dhùnidhean no brìgh na cùise a thuigsinn.</i> <p style="text-align: right;">LIT 3-09a</p> <p><i>Tha mi a' faighinn misneachd nuair a tha mi a' dèiligeadh ri daoine eile an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh. 'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheothail agus tha mi ag ionnsachadh goireasan freagarrach a thaghadh agus an cur ann an òrdugh gu neo-eisimeileach.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 2-10a / LIT 3-10a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Conaltradh ann an dòigh shoilleir fhaireachdainneil ann am measgachadh de cho-theacsan.</i> • <i>Taisbeanadh smuaintean, fiosrachadh no beachdan a tha a' gabhail a-steach mion-fhiosrachadh no fianais iomchaidh.</i> • <i>Eagrachadh smaoinichidh agus a' structaradh labhairt gus beachdan a thaisbeanadh ann an dòigh leantaileach.</i> • <i>Tòiseachadh agus crìochnachadh òraidean le oidhirp air conaltradh ris an luchd-amais.</i> • <i>Cleachdadh chomharran tro na h-òraidean gus structar bunasach no argamaid a thaisbeanadh, mar eisimpleir, seantansan cuspaireil agus/no abairtean ceangail.</i> • <i>Cleachdadh guth agus briathrachas iomchaidh airson adhbhar agus luchd-amais.</i> • <i>Cur an gnìomh sgilean freagarrach conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail ann an oidhirp air conaltradh agus còmhraidh le luchd-amais a neartachadh, mar eisimpleir, glacadh sùla, cànan bodhaige, cuideam, luaths, guth agus/no innealan deas-chainnteach.</i> • <i>Cleachdadh stòrasan iomchaidh gus conaltradh agus còmhraidh le luchd-amais a neartachadh.</i>

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Leughadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi gu tric a’ taghadh agus a’ leughadh, ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh, agus ’s urrainn dhomh innse cho math ’s a tha iad a’ freagairt air m’ fheuman agus na bha mi a’ sùileachadh bhuapa, agus adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo fhreagairt phearsanta.</i></p> <p><i>Is urrainn dhomh goireasan³ a lorg airson mo raon leughaidh a leudachadh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 3-11a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean gu cunbhalach airson tlachd agus ùidh, no stòran buntainneach airson smaoinachadh fhiosrachadh.</i> • <i>Toirt freagairt phearsanta do theacsaichean le dearbhaidhean iomchaidh.</i> • <i>Mineachadh na h-ìre gu bheil teacsa no stòr a’ coileanadh fheumalachdan agus dhùilean le dearbhadh iomchaidh.</i>
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ cleachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran</p>	<p>Tro bhith a’ toirt air adhart eòlas air taic co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus coltas duilleige, is urrainn dhomh teacsaichean air nach eil mi eòlach a leughadh nas siùbhlaiche agus le tuigse is faireachdainn a tha a’ sìor fhàs.</p> <p style="text-align: right;">ENG 2-12a / ENG 3-12a / ENG 4-12a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leughadh theacsaichean le fileantachd, tuigse agus faireachdainn, a’ cleachdadh luaths agus guth iomchaidh. • Cur an gnìomh eòlas air tuairmsean co-theacsa, freumhan fhacail, gràmar, puingeachadh, structaran seantans agus teacsa, gus teacsaichean neo-aithnichte a leughadh le tuigse. • Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan airson conaltradh le teacsaichean agus an ceasnachadh, mar eisimpleir, grad-leughadh, sganadh, ro-innse, soilleireachadh, gearr-iomradh agus mion-sgrùdadh.

³ Bu chòir do ghoireasan a bhith air am mìneachadh san dòigh as fharsainghe, mar eisimpleir goireasan traidiseanta leithid leabharlannan agus cuideachd an raon air fad de chothroman didseatach agus eadar-phearsanta airson ionnsachadh mu theacsaichean.

Leughadh	agus briathrachas air nach eil mi eòlach no nach eil cho simplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh	<p>'S urrainn dhomh na ro-innleachdan agus na goireasan as fheumaile dhomh a thaghadh agus a chleachdadh mus leugh mi agus fhad 's a tha mi a' leughadh airson measadh na tha mi a' tuigsinn.</p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 3-13a</i></p>	
	Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithear a' leughadh agus a' cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh	<p><i>A' cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, 's urrainn dhomh fiosrachadh à diofar ghoireasan a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh, a ghiorrachadh, a chur còmhla ri fiosrachadh eile agus a chur gu feum.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 3-14a / LIT 4-14a</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson mo smaoineachadh a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 3-15a / LIT 4-15a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lorg, taghadh agus cur an òrdugh fiosrachadh buntainneach bho mheasgachadh de stòran airson raon de dh'adhbharan.</i> • <i>Dèanamh geàrr-iomradh air prìomh fhiosrachadh, a' cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Cleachdadh fhacail fhèin gus nòtaichean a dhèanamh agus eagrachadh, taghadh prìomh fhiosrachaidh agus a' ceangal bheachdan bho bharrachd air aon stòr.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh, a tha a' taisbeanadh tuigse don chuspair no don chùis agus a' tarraing air fiosrachadh bho bharrachd air aon stòr.</i>
	Tuigsinn, dèanamh anailis	<p><i>Airson sealltainn na tha mi a' tuigsinn ann an diofar</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh adhbhar agus luchd-amais de raon de theacsaichean le dearbhadh iomchaidh.</i>

agus luachadh

– a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh

roinnean ionnsachaidh, ’s urrainn dhomh:

- *adhbhar, prìomh chuspairean no bhun-bheachdan aithneachadh, beachdachadh orra agus am fiosrachadh a tha a’ cur taic riutha a chur gu feum*
- *brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn*
- *faicinn, agus bruidhinn air mar a tha diofar sheòrsaichean teacsa coltach agus aocoltach ri chèile.*

LIT 3-16a

Airson mo thuigse a shealltainn, ’s urrainn dhomh beachd a thoirt, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada, agus dèiligeadh ri ceistean litireil, ceistean mu bhrìgh aithris agus ceistean measaidh agus ri seòrsaichean eile de dhlùth-leughadh.

ENG 3-17a

Airson mo chuideachadh a’ tighinn gu beachd fiosraichte, tha mi a’ rannsachadh nan dòighean a thathar a’ cleachdadh airson buaidh a thoirt air mo bheachd. Aithnichidh mi nuair tha ìmpidh ga chur orm agus ’s urrainn dhomh measadh dè cho earbsach ’s

- *Toirt cunntas ceart air prìomh bheachdan theacsaichean.*
- *Tighinn gu co-dhùnaidhean agus tuigse le dearbhadh ìomchaidh.*
- *Comharrachadh choltachdan is diofaran eadar teacsaichean, a’ toirt seachad bheachdan ìomchaidh mu shusbaint, stoidhle agus/no cànan.*

- Freagairt raon de cheistean leughaidh dùinte, a’ gabhail a-steach ceistean litireil, baraileach agus luachaidh, gus tuigse do theacsaichean agus eòlas air cànan, a thaisbeanadh.
- Comharrachadh fheartan cànan agus a’ toirt mìneachadh ìomchaidh air a’ bhuidh a th’ aca air an leughadair, mar eisimpleir, taghadh fhacail, structar seantans, puingeachadh, gràmar agus/no ìomhaigheachd.

- *Comharrachadh agus toirt bheachdan ìomchaidh air cànan ìmpidheach leithid taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach agus/no cleachdadh staitistearachd.*
- *Toirt seachad bheachdan air earbsachd agus buntainneas / feum stòran, le dearbhadh ìomchaidh.*

***a tha na goireasan agam
agus dè an luach a tha annta.***

LIT 3-18a

'S urrainn dhomh:

- bruidhinn air structar, caractaran agus/no suidheachadh agus am measadh, a' cleachdadh eisimpleirean gus taic a chur rim bheachd
- prìomh chuspair an teacsa aithneachadh agus am buntanas a tha aige rim eòlas fhìn agus eòlasan dhaoine eile
- pàirtean de stoidhle an sgrìobhaiche agus rudan eile a' buntainn ri gnè aithneachadh agus beachd a thoirt orra, le eisimpleirean iomchaidh.

ENG 3-19a

- Toirt seachad bheachdan measaidheil air structar, caractarachadh agus/no suidheachadh, le iomradh buntainneach air an teacsa.
- Taisbeanadh tuigse do chuspair an sgrìobhadair agus comasach air a cheangal ri eòlasan fhèin no eòlasan chàich.
- Comharrachadh agus toirt bheachdan measaidheil air taobhan de stoidhle an sgrìobhadair, cleachdadh air cànan agus feartan eile a tha iomchaidh don gnè, le fianais thaiceil.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Sgrìobhadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ cruthachadh mo theacsaichean agus tha mi a’ toirt air adhart na stoidhle agam fhìn. ’S urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</i></p> <p><i>LIT 3-20a / LIT 4-20a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh airson raon de dh’adhbharan agus luchd-amais, a’ taghadh ghnèithean, cruth, structar agus stoidhle iomchaidh gus conaltradh a neartachadh agus feumalachdan an luchd-amais a choileanadh.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>’S urrainn dhomh raon de ro-innleachdan agus de ghoireasan a chleachdadh, agus a’ chuid mhòr de na facail a dh’fheumas mi a litreachadh, nam measg briathrachas speisealta, a’ dèanamh cinnteach gu bheil mo litreachadh gun mhearachd.</i></p> <p><i>LIT 3-21a</i></p> <p><i>A rèir an amais agam agus an t-seòrsa teacsa a tha ann, is urrainn dhomh diofar sheòrsaichean sheantansan a phuingeachadh agus a chur ri chèile ann an dòigh a tha reusanta, agus an cur ann an òrdugh a tha a’ dèanamh am brìgh soilleir, a’ nochdadh ceangal simplidh eadar</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan agus stòrasan airson mòr-chuid de fhacail a litreachadh gu ceart, a’ gabhail a-steach briathrachas ain-eòlach no speisealta.</i> • <i>Cleachdadh puingeachadh nas toinnte mar as iomchaidh, airson brìgh a mhìneachadh no ann an oidhirp air sgrìobhadh a neartachadh, mar eisimpleir, cromagan turrach, clisg-phuingean, comharran ceist, còileanan, eadar-ràdhan agus/no trì-phuingean. Tha puingeachadh measgaichte agus ceart sa mhòr-chuid.</i> • <i>Sgrìobhadh mòr-chuid de sheantansan uile ann an dòigh ghramataigeach cheart.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de structaran seantans, le caochladh fhosgaidhean agus fhaid, mar eisimpleir, seantansan sìmplidh agus toinnte, liostaichean agus ath-aithris.</i> • <i>Cleachdadh pharagrafan airson susbaint a structaradh. Cleachdadh abairtean ceangail agus seantansan cuspaireil mar a tha iomchaidh mar chomharran stiùiridh do structar bunasach, loidhne smaoineachaidh no argamaid.</i> • <i>Sgrìobhadh ann an dòigh fhileanta agus shoilleir.</i> • <i>Ceartachadh agus ath-sgrùdadh sgrìobhaidh gus soilleireachd brìgh, cruinneas teicnigeach, agus susbaint no cànan a leasachadh.</i> • <i>Taghadh agus cleachdadh feartan dealbh-chruth is taisbeanaidh, a’ gabhail a-steach ann an teacsaichean didseatach, gus brìgh a shoilleireachadh agus</i>

Sgrìobhadh		<p>paragrafan. LIT 3-22a / LIT 4-22a</p> <p><i>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh mo sgrìobhadh a mheasadh agus atharrachadh airson a bhith cinnteach gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige is gu bheil e a' dèanamh ciall air a' chiad leughadh.</i> LIT 3-23a</p> <p><i>'S urrainn dhomh smaoinichadh air a' bhuidh a bhios aig cruth agus coltas an teacsa air an leughadair, a' taghadh agus a' cleachdadh diofar fheartan a rèir adhbhair an teacsa agus a rèir an luchd-amais.</i> LIT 3-24a</p>	<p><i>freagarrach don adhbhar is luchd-amais, mar eisimpleir cinn, puingean peileir, bogsaichean teacsa agus/no grafaigs bhuntainneach.</i></p>
	<p>Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh – a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le cruthachadh theacsaichean goirid, agus fada, airson diofar adhbharan</p>	<p><i>'S urrainn dhomh notaichean is diofar sheòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh gus smuaintean a chur ri chèile agus a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh, co-dhùnidhean a dhèanamh, no teacsa ùr a chruthachadh.</i></p> <p><i>Tha mi a' tuigsinn cuin a tha e iomchaidh dhomh facail a thogail à goireasan agus cuin</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh nòtaichean agus/no stòran eile airson beachdan a ghintinn, smaoinichadh fiosrachadh agus taic a chur ri cruthachadh theacsaichean ùra.</i> • <i>Cleachdadh agus toirt aithne do stòran mar as iomchaidh.</i> • <i>Taghadh bheachdan agus fiosrachadh buntainneach, a' gabhail a-steach mion-fhiosrachadh no fianais thaiceil.</i> • <i>Eagrachadh bheachdan agus fiosrachadh ann an dòigh leantaileach.</i> • <i>Cleachdadh briathrachas measgaichte agus iomchaidh, gus brìgh a shoilleireachadh agus/no feuchainn ri sgrìobhadh a neartachadh.</i>

as còir puingean a chur nam fhacail fhìn. 'S urrainn dhomh taing a thoirt don fheadhainn bhon d' fhuair mi fiosrachadh ann an dòigh iomchaidh.

LIT 3-25a

Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh, gu neo-eisimeileach, airson diofar adhbharan, agus fiosrachadh no smuaintean deatamach agus fiosrachadh eile a tha a' cur taic riutha a chur ann an òrdugh rianail. 'S urrainn dhomh facail iomchaidh a chleachdadh airson rudan a chur an cèill gu soilleir ris an luchd-amais agam.

LIT 3-26a / LIT 4-26a

Cruthachadh theacsaichean
- beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan

'S urrainn dhomh aire leughadairean a ghlacadh agus buaidh a thoirt orra tro mar a tha mi a' cleachdadh cànan, stoidhle agus an tòn a tha a' dol leis a' ghnè.

ENG 3-27a / ENG 4-27a

'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhineachadh agus smuaintean a chur

- **Cruthachadh theacsaichean goirid agus leudaichte gu cunbhalach airson raon de dh'adhbharan agus luchd-amais.**
- Conaltradh leis agus/no toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle agus/no guth mar as iomchaidh don ghnè.

Ann an sgrìobhadh airson fiosrachadh iomchair, iomradh a dhèanamh air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhineachadh agus beachd-smuaintean a chothlamadh:

- ***Cleachdadh stoidhle agus cruth a tha iomchaidh don adhbhar agus don luchd-amais, a' cur an gnìomh feartan den ghnè a tha air a thaghadh.***
- ***Gabhail a-steach beachd-smuaintean/eòlas/fiosrachadh buntainneach le mion-fhiosrachadh no fianais thaiceil.***
- ***Eagrachadh agus structaradh beachd-smuaintean no fiosrachadh ann an dòigh leanailteach, a' cleachdadh fhacail no abairtean ceangail.***

còmhla ann an diofar dhòighean.

LIT 3-28a

'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur an cèill, a' cleachdadh smaoineachadh soilleir, taic o fhiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean.

LIT 3-29a

'S urrainn dhomh cunntas cinnteach a thoirt dhan leughadair air rud a thachair dhomh gu pearsanta, ag innse m' fhaireachdainn agus mo dhòigh air dèiligeadh ri suidheachadh a bha ag atharrachadh, le mo beachd a' coimhead air ais air.

ENG 3-30a

An dèidh nan eileamaidean a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh a rannsachadh, 's urrainn dhomh teacsaichean a chruthachadh ann an diofar ghnèithean:

- a' fighe a-steach gu snasail gnàthasan na gnèithe a thagh mi agus/no
- a' cleachdadh structaran cinnteach agus iomchaidh agus/no
- a' cruthachadh characteran inntinneach is creidsinneach agus/no

- **Cleachdadh seantanasan cuspaireil gus fòcas pharagrafan a chur an aithne airson structar bunasach a chomharrachadh.**
- **Cleachdadh guth freagarrach agus briathrachas airson an adhbhair agus luchd-amais.**

Ann an sgrìobhadh airson ìmpidh, argamaid, luachadh, cùisean a rannsachadh no beachd a chur air adhart:

- **Taisbeanadh bheachd-smuaintean no ag iomchair beachd le mion-fhiosrachadh iomchaidh agus fianais thaiceil.**
- **Eagrachadh agus structaradh bheachd-smuaintean no fiosrachadh ann an dòigh cho-leanailteach.**
- **Cleachdadh chomharran gus structar agus/no argamaid a dhèanamh soilleir, mar eisimpleir, seantansan cuspaireil agus/no abairtean ceangail.**
- **Gabhail a-steach cur-an-aithne èifeachdach a tha a' dèanamh adhbhar an teacsa soilleir agus a' dèanamh oidhirp air choreigin air conaltradh leis an luchd-amais.**
- **Criochnachadh le deireadh a tha a' co-dhùnadh na dòigh smaoineachaidh.**
- **Cleachdadh cànan gus buaidh a thoirt no ìmpidh a chur air an leughadair, mar eisimpleir, taghadh fhacail, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach agus/no cànan faireachdainneil.**

Ann an sgrìobhadh airson eòlasan pearsanta iomchair:

- Stèidheachadh co-theacsa agus suidheachadh soilleir airson tachartasan.
- Toirt iomradh air tachartasan, a' dèanamh fhaireachdainnean agus iom-obrachaidhean soilleir.
- Dèanamh oidhirp air choreigin meòrachadh air eòlasan agus/no faireachdainnean.
- Cur an gnìomh prìomh fheartan na gnèithe thaghte gu h-èifeachdach. Conaltradh le agus/no a' toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle agus/no guth.

Ann an sgrìobhadh gu mac-meanmhainneach no cruthachail:

- Cur an gnìomh prìomh fheartan na gnèithe thaghte.
- Cruthachadh characteran inntinneach agus dearbhach.
- Cruthachadh faireachdainn soilleir de shuidheachadh le mion-fhiosrachadh tuairisgeulach.
- Dèanamh oidhirp air conaltradh leis an leughadair agus èifeachdan a choileanadh tro, mar eisimpleir, structar aithriseach, fonn/àile agus cànan.

- a' cruthachadh
shuidheachaidhean
creidsinneach a thig beò.
ENG 3-31a

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Èisteachd agus Labhairt	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi tric a’ taghadh agus ag èisteachd no a’ coimhead theacsaichean airson tlachd agus ùidh, agus is urrainn dhomh innse cho math ’s a tha iad a’ freagairt air m’ iarrtasan agus na bha mi a’ sùileachadh bhupa agus is urrainn dhomh adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo bheachd.</i></p> <p><i>Is urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh airson mo theacsaichean fhìn a chruthachadh, agus tha mi a’ toirt air adhart mo stoidhle fhìn.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 3-01a / LIT 4-01a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Toirt freagairt phearsanta do theacsaichean labhairte no a’ mìneachadh cho math agus a tha teacsa labhairte no stòr a’ coileanadh fheumalachdan is dhùilean, a’ dearbhadh agus a’ toirt fianais do bheachd le iomradh iomchaidh air an teacsa.</i>
	<p>Innealan airson èisteachd agus labhairt – airson mo chuideachadh nuair a bhios mi a’ dèiligeadh ri daoine eile no a’ dèanamh taisbeanadh an taobh a-staigh agus</p>	<p><i>Is urrainn dhomh dèiligeadh ri daoine eile gu h-iomchaidh, a’ dèanamh cinnteach gu bheil cothrom aig a h-uile duine a bhith a’ gabhail pàirt, agus am brosnachadh gus àite a thoirt do bheachdan dhaoine eile agus do fhreagairtean eadar-dhealaichte.</i></p> <p><i>Is urrainn dhomh freagairt a rèir mo shuidheachaidh,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Com-pàirteachadh gu h-iomlan ann an deasbadan buidhne no ann an obair cho-obrachail, a’ cur air adhart bheachd-smuaintean, eòlas no beachdan buntainneach le fianais thaiceil chinnteach.</i> <i>Freagairt gu deimhinneach agus ann an dòigh iomchaidh do bheachdan chàich, a’ gabhail a-steach dùbhlanaich, ag atharrachadh smaoineachaidh mar a bhios freagarrach.</i> <i>Togail air tabhartasan chàich le bhith a’ soilleireachadh no a’ dèanamh geàrr-chunntas air puingeann, rannsachadh no leudachadh air tabhartasan agus/no dùbhlanaich smuaintean no beachdan.</i> <i>Cur an gnìomh raon de sgilean conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail ann</i>

Èisteachd agus Labhairt	<p>a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>a' sgrùdadh is a' togail air rudan a thuir daoine eile airson smaoineachadh a mheasadh, a shoilleireachadh no atharrachadh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 4-02a</p> <p>An dèidh nàdar cànan labhairt a rannsachadh agus a sgrùdadh, 's urrainn dhomh sin a chur gu feum gu neo-eisimeileach, a' taghadh, agus a' cumail ri, ìre-cànain a tha a' freagairt air mo chuspair agus mo luchd-amais.</p> <p style="text-align: right;">ENG 4-03a</p>	<p><i>an taisbeanaidhean agus eadar-obrachaidhean labhairte le càch, gus conaltradh agus còmhradh le luchd-amais a neartachadh, mar eisimpleir, glacadh sùla, cànan bodhaige, cuideam, luaths, guth, agus/no innealan deas-chainnteach.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cumail suas modh-cànain a tha freagarrach don adhbhar agus luchd-amais.</i> • Comharrachadh raon de fheartan ann an cànan labhairte agus a' mìneachadh na buaidh a th' aca air an neach-èisteachd, mar eisimpleir, cànan bodhaige, gluasadan, cuideam, luaths, guth agus/no innealan deas-chainnteach.
	<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh - Ann an èisteachd ri, coimhead agus labhairt mu dheidhinn theacsaichean le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta, a tha a' sìor fhàs toinnte</p>	<p><i>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>adhbhar agus prìomh chuspairean teacsa innse gu soilleir is brìgh phrìomh aithrisean a thuigsinn</i> • <i>coimeas a dhèanamh eadar caochladh sheòrsaichean teacsa</i> • <i>fiosrachadh fhaighinn à diofar àitichean, a chur còmhla agus a chur gu diofar sheòrsa feum.</i> <p style="text-align: right;">LIT 4-04a</p> <p><i>Fhad 's a tha mi ag èisteachd no a' coimhead, 's urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson smaoineachadh a thoirt air adhart agus airson</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comharrachadh adhbhar, luchd-amais agus prìomh bheachdan ann an raon de theacsaichean labhairte. Dearbhadh bheachdan le iomradh iomchaidh air an teacsa.</i> • <i>Dèanamh coimeas eadar agus sgaradh le taobhan co-cheangailte ri susbaint, stoidhle agus/no cànan ann an diofar theacsaichean labhairte.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean a' cleachdadh fhacail fhèin, co-thàthadh prìomh fhiosrachaidh bho bharrachd air aon stòr.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean airson teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a' taisbeanadh tuigse don chùis/chuspair agus a' tarraing air fiosrachadh bho bharrachd air aon stòr.</i>

	<p><i>mo chuideachadh le fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, cùisean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a tha iomchaidh.</i></p> <p><i>LIT 3-05a / LIT 4-05a</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh gu neo-eisimeileach airson diofar adhbharan, fiosrachadh no beachdan deatamach agus fiosrachadh-taic a chur ann an òrdugh rianail agus briathrachas iomchaidh a chleachdadh airson mi fhìn a chur an cèill gu h-èifeachdach don luchd-amais.</i></p> <p><i>LIT 3-06a / LIT 4-06a</i></p>	
<p>Tuigsinn, dèanamh anailis agus luachadh – a' rannsachadh agus/no a' meas theacsaichean, le beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh, airson diofar adhbharan</p>	<p><i>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn na tha mi ag èisteachd no a' coimhead le bhith a' toirt bheachdan mionaideach, breithneachail, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada.</i></p> <p><i>LIT 4-07a</i></p> <p><i>Airson mo chuideachadh a' tighinn gu beachd fiosraichte, aithnichidh mi cuid de na dòighean a tha air an cleachdadh airson buaidh a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Toirt seachad bheachdan measaidheil mionaideach mu thaobhan den t-susbaint, cruth agus stoidhle theacsaichean labhairte.</i> <i>Comharrachadh cànan ìmpidheach, mar eisimpleir, taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach, cleachdadh staitistearachd agus/no oslabhairt.</i> <i>Toirt beachd ann an dòigh iomchaidh air buntainneas, earbsachd agus creideas stòran, dearbhadh bheachdan le bhith toirt iomradh air an teacsa.</i>

Èisteachd agus Labhairt		<p><i>thoirt air daoine no ìmpidh a chur orra agus 's urrainn dhomh luach nan goireasan agam a mheasadh.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 4-08a</i></p>	
	<p>Cruthachadh theacsaichean - a' cur an gnìomh nan eileamaidean a bhios daoine eile a' cleachdadh airson diofar sheòrsaichean theacsaichean goirid agus fada a chruthachadh, anns a bheil beachdan, structaran agus briathrachas nach eil cho sìmplidh</p>	<p><i>Nuair a bhios mi ag èisteachd agus a' bruidhinn ri daoine eile airson diofar adhbharan, is urrainn dhomh:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>fiosrachadh mionaideach, smuaintean no beachdan a thoirt seachad</i> • <i>pròiseasan, bun-bheachdan agus smuaintean a mhìneachadh, le taic o fhiosrachadh-taic iomchaidh</i> • <i>geàrr-chunntas a dhèanamh air beachdan, ceistean no co-dhùnaidhean.</i> <p style="text-align: right;"><i>LIT 4-09a</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh rudan a chur an cèill ann an dòigh shoilleir, bheothail, nam àite ionnsachaidh agus a-muigh, agus goireasan iomchaidh a thaghadh is an cur an òrdugh gu neo-eisimeileach, mar a tha feum.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 4-10a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nochdadh misneachd agus a' conaltradh ann an dòigh shoilleir fhaireachdainneil ann am measgachadh de cho-theacsan.</i> • <i>Taisbeanadh bheachdan no fiosrachadh, no a' cumail suas beachd le fianais thaiceil buntainneach.</i> • <i>Structaradh còmhraidh ann an dòigh shoilleir agus cho-leantaileach.</i> • <i>Tòiseachadh agus crìochnachadh òraidean ann an dòigh a tha togail ùidh agus a' conaltradh leis an luchd-amais.</i> • <i>Cleachdadh chomharran tron òraid gus taic a chur ri loidhne smaoineachaidh no argamaid a tha structaraichte, mar eisimpleir, seantansan cuspaireil, abairtean ceangail, no aithrisean crìochnachaidh.</i> • <i>Atharrachadh guth, briathrachas agus cànan airson conaltradh gu h-èifeachdach leis an luchd-amais.</i> • <i>Cur an gnìomh raon de sgilean conaltraidh briathrail agus neo-bhriathrail gus conaltradh agus còmhraidh le luchd-amais a neartachadh, mar eisimpleir, glacadh sùla, cànan bodhaige, cuideam, astar, guth, agus/no innealan deas-chainnteach.</i> • <i>Taghadh agus cleachdadh stòrasan a tha làn aithnichte gus conaltradh agus còmhraidh le luchd-amais a neartachadh.</i>

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Slatan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Leughadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Bidh mi tric a’ taghadh agus a’ leughadh, ag èisteachd ri no a’ coimhead theacsaichean a tha a’ còrdadh rium agus a tha inntinneach dhomh, agus ’s urrainn dhomh innse cho math ’s a tha iad a’ freagairt air m’ fheuman agus air na bha mi a’ sùileachadh bhuapa, agus adhbharan a thoirt seachad, le eisimpleirean, airson mo fhreagairt phearsanta.</i></p> <p><i>’S urrainn dhomh goireasan a lorg gu neo-eisimeileach gus mo raon leughaidh a leudachadh.</i></p> <p><i>LIT 4-11a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taghadh theacsaichean airson tlachd agus ùidh gu cunbhalach agus gu neo-eisimeileach, no stòran buntainneach airson smaoineachadh fhiosrachadh.</i> • <i>Toirt freagairt phearsanta do theacsaichean labhairte no mìneachadh cho math agus a tha teacsa no stòr a’ coileanadh fheumalachdan agus dhùilean, a’ dearbhadh beachd le iomradh buntainneach air an teacsa.</i>
	<p>Innealan airson leughadh - airson mo chuideachadh a’ clachdadh theacsaichean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas</p>	<p>Tro bhith a’ toirt air adhart eòlas air taic co-theacsa, puingeachadh, gràmar agus coltas duilleige, is urrainn dhomh teacsaichean air nach eil mi eòlach a leughadh nas siùbhlaiche agus le tuigse is faireachdainn a tha a’ sìor fhàs.</p> <p><i>ENG 2-12a/ ENG 3-12a/ ENG 4-12a</i></p> <p><i>Mus leugh mi agus fhad ’s a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Leughadh le fileantachd, tuigse agus faireachdainn tarsainn raon fharsaing de theacsaichean.</i> • Cur an gnìomh eòlas air cànan leithid freumhan fhacail, gràmar, puingeachadh, guth, structaran seantans agus teacsa, airson teacsaichean a leughadh le tuigse. • <i>Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan airson conaltradh le teacsaichean agus an ceasnachadh, mar eisimpleir, grad-leughadh, sganadh, ro-innse, soilleireachadh, geàrr-iomradh, mion-sgrùdadh agus nòtachadh.</i>

Leughadh	<p>air nach eil mi eòlach no nach eil cho sìmplidh, an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh m' àite ionnsachaidh</p>	<p><i>tha mi a' leughadh, 's urrainn dhomh ro-innleachdan agus goireasan a chleachdadh gu neo-eisimeileach airson mo chuideachadh a' leughadh measgachadh farsaing de theacsaichean agus/no airson am fiosrachadh a tha a dhith orm a lorg.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 4-13a</i></p>	
	<p>Lorg agus cleachdadh fiosrachaidh – nuair a bhithhear a' leughadh agus a' cleachdadh theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean sa bheil beachdan, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho sìmplidh</p>	<p><i>A' cleachdadh nas aithne dhomh mu fheartan diofar sheòrsaichean teacsa, 's urrainn dhomh fiosrachadh à diofar ghoireasan a lorg, a thaghadh, a chur an òrdugh, a ghiorrachadh, a chur còmhla ri fiosrachadh eile agus a chur gu feum.</i></p> <p><i>LIT 3-14a / LIT 4-14a</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh notaichean a sgrìobhadh agus an cur an òrdugh airson mo smaoineachadh a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh agus teacsaichean ùra a chruthachadh, a' cleachdadh m' fhacail fhìn mar a bhios iomchaidh.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>LIT 3-15a / LIT 4-15a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lorg, taghadh agus cur an òrdugh fiosrachadh deatamach bho mheasgachadh de stòran airson raon de dh'adhbharan.</i> • <i>Dèanamh gearr-chunntas air prìomh fhiosrachadh bho bharrachd air aon stòr, a' cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Dèanamh agus eagrachadh nòtaichean, co-thàthadh prìomh fhiosrachaidh bho dhiofar stòran, a' cleachdadh fhacail fhèin.</i> • <i>Cleachdadh nòtaichean gus teacsaichean ùra a chruthachadh a tha a' taisbeanadh tuigse don chuspair no don chùis, a' co-thàthadh fiosrachaidh bho dhiofar stòran.</i>

**Tuigsinn,
dèanamh anailis
agus luachadh**

– a’ rannsachadh agus/no a’ tuigsinn theacsaichean ficsean agus neo-fhicsean airson diofar adhbharan, anns a bheil smuaintean, structaran agus briathrachas speisealta nach eil cho simplidh

Airson sealltainn mo thuigse thar diofar roinnean ionnsachaidh, 's urrainn dhomh:

- ***adhbhar, prìomh phuingean, bun-bheachdan no argamaidean innse gu soilleir agus am fiosrachadh mionaideach a tha a’ cur taic riutha chur gu feum***
- ***brìgh nam prìomh aithrisean a thuigsinn, agus an innse nam fhacail fhìn***
- ***sealltainn mar a tha diofar sheòrsaichean teacsa coltach is aocoltach ri chèile.***

LIT 4-16a

Airson mo thuigse a shealltainn, 's urrainn dhomh measadh mionaideach a thoirt seachad, le eisimpleirean, air susbaint agus cruth theacsaichean goirid agus fada, agus 's urrainn dhomh dèiligeadh ri diofar sheòrsaichean cheistean agus obair dlùth-leughaidh eile.

ENG 4-17a

Airson mo chuideachadh a’ tighinn gu beachd fiosraichte, aithnichidh mi ìmpidh agus claon-bhàidh agus na dòighean a thathar a’ cleachdadh airson buaidh a thoirt air mo bheachd agus

- ***Ag aithris an adhbhair, luchd-amais agus prìomh bheachdan gu soilleir ann an raon de theacsaichean le dearbhadh iomchaidh.***
- ***Dèanamh iomraidhean cinnteach le dearbhadh iomchaidh.***
- ***Toirt bheachdan air coltachdan is diofaran ann an susbaint, stoidhle agus cànan ann an diofar theacsaichean, le taic mion-fhiosrachaidh.***

- Freagairt gu mionaideach do raon de cheistean leughaidh dùinte gus tuigse do theacsaichean a thaisbeanadh agus eòlas is tuigse do chànan.
- Toirt seachad bheachdan luachaidh mu bhuaidh fheartan cànan, mar eisimpleir, taghadh fhacail, structar seantans, puingeachadh, gràmar agus ìomhaigheachd.

- ***Comharrachadh cleachdadh air claon-bhàidh agus ìmpidheachd, agus a’ toirt beachd iomchaidh air cuid de na h-altan-obrach a tha air an cleachdadh, mar eisimpleir, taghadh fhacail, cànan faireachdainneil, ath-aithris, ceistean deas-chainnteach, cleachdadh staitistearachd agus/no oslabhairt.***
- ***Toirt bheachdan measaidheil air buntainneas, earbsachd agus creideas stòran, le dearbhadh iomchaidh.***

**'s urrainn dhomh measadh
dè cho earbsach 's a tha na
goireasan agam agus dè an
luach a tha annta.**

LIT 4-18a

'S urrainn dhomh:

- bruidhinn air, agus measadh, cho math 's a tha structar, caractaran agus/no suidheachadh, le taic eisimpleirean
- aithneachadh mar a tha prìomh phuingean an sgrìobhaiche air an sealltainn, is mar a tha iad a' ceangal rim eòlas fhìn is eòlas dhaoine eile
- aithneachadh, agus measadh a dhèanamh air, buaidh stoidhle is rudan a' buntainn ri gnè, a' cleachdadh eisimpleirean is briathrachas iomchaidh.

ENG 4-19a

- Toirt bheachdan measaidheil air èifeachdas structair, caractarachadh agus/no suidheachadh, le iomradh iomchaidh air an teacsa.
- Taisbeanadh tuigse do mar a tha tèama an sgrìobhadair ga leasachadh agus ag aithneachadh mar a tha e co-cheangailte ri eòlasan fhèin agus eòlasan chàich/adhbhar an sgrìobhadair/prìomh fheartan an teacsa.
- Comharrachadh agus toirt bheachdan measaidheil air taobhan de stoidhle an sgrìobhadair, cleachdadh air cànan agus feartan eile a tha freagarrach don gnè, le iomradh mionaideach air an teacsa agus briathrachas iomchaidh.

	Luchd-eagrachaidh Curraicealaim	Eòlasan agus Builean airson ionnsachadh, teagasg agus measadh, a phlanadh	Statan-tomhais airson taic a chur ri breithneachadh proifeiseanta luchd-cleachdaidh air coileanadh ìre
Sgrìobhadh	<p>Tlachd agus roghainn – ann an àrainneachd brosnachaidh agus dùbhlain, a’ fàs mothachail air a’ bhuntanas a tha aig teacsaichean rim bheatha</p>	<p><i>Is toigh leam a bhith a’ cruthachadh mo theacsaichean agus tha mi a’ toirt air adhart na stoidhle agam fhìn. ’S urrainn dhomh gu cunbhalach cuspair, adhbhar, cruth agus goireasan a thaghadh a fhreagras air feuman mo luchd-amais.</i></p> <p><i>LIT 3-20a / LIT 4-20a</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sgrìobhadh airson raon de dh’adhbharan agus luchd-amais. Dèanamh roghainnean air an deagh bheachdachadh a thaobh gnè, cruth, structar agus stoidhle gus conaltradh a neartachadh agus feumalachdan an luchd-amais a choileanadh.</i>
	<p>Innealan airson sgrìobhadh – a’ cleachdadh eòlas air cùisean teicnigeach airson mo sgrìobhadh a chuideachadh a thaobh conaltradh èifeachdach a dhèanamh an taobh a-staigh agus an taobh a-muigh dem àite ionnsachaidh</p>	<p><i>’S urrainn dhomh raon de ro-innleachdan agus de ghoireasan a chleachdadh gu neo-eisimeileach, a’ dèanamh cinnteach gu bheil mo litreachadh gun mhearachd, a’ gabhail a-steach briathrachas speisealta.</i></p> <p><i>LIT 4-21a</i></p> <p><i>A rèir an amais agam agus an t-seòrsa teacsa a tha ann, is urrainn dhomh diofar sheòrsaichean sheantansan a phuingeachadh agus a chur ri chèile ann an dòigh a tha reusanta, agus an cur ann an òrdugh a tha a’ dèanamh am brìgh soilleir, a’ nochdadh ceangal simplidh eadar paragrafan.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cur an gnìomh raon de ro-innleachdan agus stòrasan gus a bhith cinnteach à cruinneas litreachaidh, a’ gabhail a-steach briathrachas neo-aithnichte no speisealta.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de phuingeachadh, a’ gabhail a-steach cuid de phuingeachadh nas toinnte airson ciall a nochdadh agus sgrìobhadh a neartachadh, mar eisimpleir, cromagan turrach, còileanan, leth-chòileanan, eadar-ràdhan, strìochagan agus trì-phuingean. Tha puingeachadh measgaichte agus ceart.</i> • <i>Sgrìobhadh seantansan a tha ceart gu gramataigeach.</i> • <i>Cleachdadh measgachadh de structaran seantans airson brìgh a shoilleireachadh agus sgrìobhadh a neartachadh, mar eisimpleir, seantansan simplidh agus toinnte, liostaichean, ath-aithris agus/no mion-seantansan.</i> • <i>Structaradh sgrìobhaidh gu h-èifeachdach a’ cleachdadh measgachadh de dh’abairtean ceangail agus seantansan cuspaireil gus structar soilleir, loidhne smaoineachaidh no argamaid a chomharrachadh.</i> • <i>Sgrìobhadh ann an dòigh fhileanta agus so-leughte.</i> • <i>Ceartachadh agus ath-sgrùdadh obair gu neo-eisimeileach gus soilleireachd brìgh agus cruinneas teicnigeach a dhèanamh cinnteach, agus susbaint, cànan agus/no structar a leasachadh.</i> • <i>Taghadh fheartan de dhealbh-chruth agus taisbeanadh, a’ gabhail a-steach ann an teacsaichean didseatach, gus conaltradh agus/no buaidh air an</i>

Sgrìobhadh		LIT 3-22a / LIT 4-22a	leughadair a neartachadh, a' dearbhadh roghainnean.
		<p><i>Tron phròiseas sgrìobhaidh gu lèir, 's urrainn dhomh mo sgrìobhadh a mheasadh agus atharrachadh leam fhìn airson a bhith cinnteach gu bheil e freagarrach airson an adhbhair aige agus gu bheil e a' dèanamh ciall gu soilleir air a' chiad leughadh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 4-23a</p> <p><i>'S urrainn dhomh dìon mo roghainn agus mar a chleachd mi cruth agus coltas an teacsa airson na buaidh a bha nam bheachd a thoirt air an leughadair.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 4-24a</p>	
	Cleachdadh agus a' cur òrdugh air fiosrachadh - a' beachdachadh air teacsaichean airson cuideachadh le teacsaichean goirid agus fada, a chruthachadh airson diofar adhbharan	<p><i>'S urrainn dhomh notaichean agus diofar sheòrsaichean sgrìobhaidh eile a chleachdadh airson smuaintean a chur ri chèile agus a thoirt air adhart, fiosrachadh a ghleidheadh agus a chuimhneachadh, ceistean a rannsachadh, co-dhùnaidhean a dhèanamh, no teacsa ùr a chruthachadh.</i></p> <p><i>'S urrainn dhomh goireasan a chleachdadh ann an dòigh iomchaidh agus chothromach agus an ainmeachadh ann an dòigh iomchaidh.</i></p> <p style="text-align: right;">LIT 4-25a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cleachdadh nòtaichean agus/no stòran eile gus beachdan a ghintinn, smaoineachadh fhiosrachadh agus taic a chur ri cruthachadh theacsaichean ùra.</i> • <i>Toirt feum cunntachail à stòran, a' toirt aithne do agus ag iomradh air stòran mar as iomchaidh.</i> • <i>Taghadh bheachdan agus fiosrachadh buntainneach a' gabhail a-steach mion-fhiosrachadh no fianais dheatamach.</i> • <i>Eagrachadh bheachd-smuaintean agus fiosrachadh deatamach gus loidhne smaoineachaidh structaraichte a nochdadh.</i> • <i>Cleachdadh briathrachais measgaichte agus iomchaidh airson conaltradh gu h-èifeachdach agus/no sgrìobhadh a neartachadh.</i>

Sgrìobhadh		<p>Le bhith a' beachdachadh air an t-seòrsa teacsa a tha mi a' cruthachadh, 's urrainn dhomh beachdan agus fiosrachadh iomchaidh a thaghadh, gu neo-eisimeileach, airson diofar adhbharan, agus fiosrachadh no smuaintean deatamach agus fiosrachadh eile a tha a' cur taic riutha a chur ann an òrdugh rianail. 'S urrainn dhomh facail iomchaidh a chleachdadh airson rudan a chur an cèill gu soilleir ris an luchd-amais agam.</p> <p style="text-align: right;">LIT 3-26a / LIT 4-26a</p>	
	<p>Cruthachadh theacsaichean - beachdachadh air teacsaichean gus cuideachadh le teacsaichean goirid agus leudaichte a chruthachadh do dhiofar adhbharan</p>	<p>'S urrainn dhomh aire leughadairean a ghlacadh agus buaidh a thoirt orra tro mar a tha mi a' cleachdadh cànan, stoidhle agus an tòn a tha a' dol leis a' ghnè.</p> <p style="text-align: right;">ENG 3-27a / ENG 4-27a</p> <p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad, cunntas a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhìneachadh, le taic eisimpleirean, agus smuaintean no beachdan a shnìomh na chèile ann an diofar dhòighean.</p> <p style="text-align: right;">LIT 4-28a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cruthachadh theacsaichean goirid agus leudaichte gu cunbhalach airson raon de dh'adhbharan agus luchd-amais. • Conaltradh agus/no toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle is guth freagarrach agus gu h-èifeachdach agus/no guth mar as iomchaidh don ghnè, gus èifeachdan sònraichte a chruthachadh. <p>Ann an sgrìobhadh gus fiosrachadh a nochdadh, iomradh a thoirt air tachartasan, pròiseasan no bun-bheachdan a mhìneachadh agus beachd-smuaintean a chothlamadh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cleachdadh stoidhle agus cruth a tha fìor fhreagarrach don adhbhar agus don luchd-amais, a' cur an sàs feartan den ghnè thaghte gu h-iomchaidh. • Gabhail a-steach bheachd-smuaintean/eòlas/fiosrachadh buntainneach le mion-fhiosrachadh no fianais dheatamach. • Structaradh sgrìobhaidh gu h-èifeachdach a' cleachdadh measgachadh de dh'abairtean ceangail agus seantansan cuspaireil, gus structar soilleir a chomharrachadh. • Cleachdadh air guth is briathrachas iomchaidh air fad. <p>Ann an sgrìobhadh airson impidh, argamaid, luachadh, cùisean a rannsachadh</p>

'S urrainn dhomh ìmpidh a chur, argamaid a dhèanamh, measadh, cùisean a rannsachadh no beachdan a chur an cèill agus a dhion ann an dòigh chinnteach, a' cur taic ri seo le fiosrachadh mionaideach agus/no eisimpleirean.

LIT 4-29a

'S urrainn dhomh dealbh chinnteach a thoirt dhan leughadair air rud a thachair dhomh gu pearsanta agus beachdachadh air mar a dhèilig mi ri suidheachadh a bha ag atharrachadh, airson aire mo leughadair a ghlacadh.

ENG 4-30a

An dèidh rannsachadh nan structaran aithriseach a bhios sgrìobhaichean a' cleachdadh airson teacsaichean a chruthachadh ann an diofar ghnèithean agus am feuchainn a-mach, 's urrainn dhomh:

- gnàthasan mo roghainn gnè a chleachdadh gu snasail agus/no
- sunnd no faireachdainn freagarrach a chruthachadh agus/no
- dàimhean, gnìomhan agus còmhradh creidsinneach a chruthachadh do na caractaran agam.

ENG 4-31a

no beachd a thoirt seachad:

- **Taisbeanadh bheachdan no cumail suas beachd a' gabhail a-steach mion-fhiosrachadh deatamach agus fianais thaiceil.**
- **Nochdadh loidhne smaoineachaidh air a structaradh gu soilleir le abairtean ceangail agus seantansan cuspaireil èifeachdach.**
- **Gabhail a-steach toiseach agus deireadh èifeachdach.**
- **Cleachdadh cànan gus èifeachdan sònraichte a chruthachadh no buaidh a thoirt/ìmpidh a chur air an leughadair, mar eisimpleir, taghadh fhacail, ath-aithris, cànan faireachdainneil, innealan deas-chainnteach agus/no structar sheantansan.**

Ann an sgrìobhadh gus eòlasan pearsanta a nochdadh:

- Toirt cunntais air tachartasan ann an dòigh chinnteach, a' stèidheachadh co-theacsa / suidheachadh do thachartasan gu soilleir.
- Ag iomchair faireachdainnean/iom-obrachaidhean agus a' meòrachadh air eòlasan le faireachdainn de chur an gnìomh.
- Conaltradh no a' toirt buaidh air an leughadair tro chleachdadh air cànan, stoidhle agus/no guth.

Ann an sgrìobhadh gu mac-meanmhainneach no cruthachail:

- Cur an gnìomh fheartan den ghnè thaghte gu h-èifeachdach.
- Leasachadh plota, suidheachadh agus caractar ann an dòigh chreidsinneach.
- Conaltradh leis an leughadair agus a' coileanadh èifeachdan sònraichte tro chleachdadh air innealan aithris, fonn/àile agus/no cànan.
- Structar air a chleachdadh gu h-èifeachdach airson sgrìobhadh a neartachadh.